

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam
164. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat
1933. évi július 22

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az *beszedési* díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postataktó rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej negyzeccentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Hamis pénz

Ha valamelyik tulhatalmasodott csoportnak módjában áll államot alkotni az államban, érthető, hogy az az államalkotás összes velejáróit gyakorolni akarja.

Megvan a külön adóztatási rendszere, külön erkölce, saját belső törvénykezése és mindene, amelyeknek segítségével a teljes uralmat birtokba veheti, amikor már legalizálódik az illegalitás és nyíltan érvényesítheti a hatalom gyakorlásának különleges módszereit.

A vasgárdistáknak eddig majdnem minden szabad volt.

Nyíltan izgathatták a fennálló rend, a vallás és mindazon jogok ellen, amelyek másokat is megillettek.

Szükség szerint vindikálták a maguk számára a pénzverés jogát is.

Valljuk be, hogy az állapotok a mindenkori kormányok gyöngesége miatt rothadtak ideig.

A kormányok, amelyek impozáns erőt demonstráltak balfelé, ijesztően enerváltak voltak jobbfelé.

Az egyik kéz tudott ökolbe szorulni, a másik csak simogatott.

A tulzott nacionalizmus ragálva fertőzte meg az intézkedő hatalmakat és gyávák voltak ahhoz, hogy az igazi nacionalizmusnak valódi definícióját adják és annak érvényt is szerezzenek.

Akaratlanul és jobb belátás ellenére meghatározták a terror elől és türték, hogy az államhatalom szervei is keztyűt huzzanak, ha jobboldali akciókról volt szó. Most talán lehúzzák a keztyűt.

A szeben megyei mementó alkalmas arra, hogy észbekapjanak.

Az utolsó pillanatban, amíg talán, talán nem késő.

Siancu

Mindezzel szoros logikai összefüggésben áll Siancu kapitány szabadlábba helyezése. A törvényszék méltányolta Siancu leromlott egészségi állapotát, amelyre rossz hatással volt a fogházi levegő.

Siancu embert ölt a bíróság termében. Egy bírói tanács tagjainak szemeláltára.

Revolber dördült ott, ahol csak ítéletnek szabadna elhangzania.

Siancu nem volt tekintettel a Tischler Mór egészségi állapotára.

A bíróságot nem illik kritizálni. A jogszolgáltatás lényege az, hogy az ember a felelősségre tartókaton túl higgyen benne és tökéletesnek tartsa.

Az ügyész azonban, aki nem bíró, még a felelősség jogával sem élt.

Eszerint indokoltnak és helyesnek tartotta a bíróság határozatát, sőt ezzel a negativizmussal demonstrált is.

Hát ez volna a legmegdöbbentőbb, ha az ügyész passzívitásának is nem volna meg az érthető lélektani magyarázata.

Egy ügyész csak azt csinálhatja, ami módjában áll. Ha az egész kormánynak nincs meg a kellő bátorsága a kilengésekkel szembeni radikális fellépésre, honnan várható ehhez az elszántságot és hatalmat egyetlen ügyész.

Ha a felelősség elmulasztása demonstráció, úgy a felelősség provokáció is lehet.

Hogyan engedje meg ő ezt magának, ha a kormány sem csinálja, a kormány, amelynek ez egészen más beszámítás alá esnek.

Érdekes minisztertanácsi döntések

Irredenta-e Friedler püspök? — Még nincs határozat az ostromállapot meghosszabbításáról — Kormánybiztos a mőcvidéken — Ingyen vizum a turisztika fellendítése érdekében — Megszűnik az egységes liszt — 750 millió a gabonaárak megszilárdítására

Bukarest, július 21.

A kormány tagjai szerdán este megtartották azt a minisztertanácsot, amelyet a hivatalos jelentések előre beharangoztak s amelyen ezek szerint a hivatalos jelentések szerint fontos gazdasági kérdésekben kellett volna döntenie.

Az alábbi jelentésből kiderül, hogy melyek azok a fontos gazdasági kérdések, a miket a minisztertanács letárgyalta.

Mindenekelőtt Pop Ghița államtitkár tett jelentést arról, hogy „Fiedler nagyváradi római katolikus püspök magyar irredenta tevékenységet fejt ki” s ezt már ő is megsokallta, ő, aki a kisebbségekkel szemben mindig megértőnek bizonyult. Bizonyára nem valami nagy elfogulatlansággal eseteket sorolt fel, amelyek szerint az bizonyítja, hogy Fiedler püspök veszedelmes revizionista. Jellemző, hogy a minisztertanács komolyan vette ezt a jelentést s úgy határozott, hogy diplomáciai lépéseket tesz a Vatikánnal és tiltakozik az ellen, hogy az egyik romániai katolikus püspök a román állam egysége ellen tevékenykedjék.

MARADJON, VAGY NE MARADJON AZ OSTROMÁLLAPOT?

Megtárgyalták az ostromállapot kérdését is. Az erről szóló törvény értelmében ugyanis az ostromállapot augusztus 4-én önmagától lejár, ha a törvény hatályának meghosszabbítására vonatkozólag a kormány nem tesz semmi intézkedést.

A minisztertanács egyelőre úgy döntött, hogy

a meghosszabbításra vonatkozólag csak a legközelebbi minisztertanácsra hoz régleges határozatot.

Addig Mironescu belügyminiszter és helyettes miniszterelnök bekéri az ország minden részéről a hatósági jelentéseket s azokból fogják megállapítani, hogy vajon a meghosszabbításra szükség van-e, vagy pedig megszüntetk már azok az okok, amelyek annak idején a kormányt az ostromállapotról szóló törvény megszavaztatására késztették.

A bukaresti lapok javarésze úgy tudja, hogy

a kormány a törvény hatályának meghosszabbítására készül, annál is inkább, mert most már a jobboldali terrorszervezetek erőteljes mozgolódásával is indokolni tudja elhatározását.

A MÓCOK GAZDASÁGI FELSEGÉLYEZÉSE ÉS AZ IDEGENFORGALOM MEGSZERVEZÉSE

Azután a nyugati hegyek móclakosságának a gazdasági helyzetéről tanácskoztak a miniszterek. Az elhangzott jelentések szerint a mőcvidékek lakossága nyugtalanítóan szegényedik s az elmúlt évtized alatt egyre nagyobb lett a népnyomor. Tekintettel arra, hogy azonnali anyagi segítséget a kincstár helyzete miatt a kormány nem nyújthat s különben is a mőcok helyzetét csak tervszerűen, intézményesített gazdasági segítséggel lehet

gyökeresen megjavítani, a minisztertanács úgy döntött, hogy

kormánybiztos küld ki a kérdés tanulmányozására.

Ennek a kormánybiztosnak aztán tervezetet kell készítenie arról, hogy miképpen lehetne a mőcok gazdasági helyzetét tartósan megjavítani.

Kormánybiztos gondjai alá kerül az idegenforgalom és a romániai turisztika megszervezésének a gondja is. A minisztertanács megállapította, hogy a turisztika ügyes megszervezése nagyon előrevinné Románia idegenforgalmát, aminek pedig nagy gazdasági jelentősége volna. A turisztika támogatására és országos megszervezésére a miniszterelnökségen turistahivatalt állítanak fel. Ehhez a hivatalhoz nem neveznek ki új embereket, hanem minden minisztérium kiküldi régi és alkalmasnak látszó tisztviselőiből azokat, akik a turisztikával eddig is kapcsolatban tartottak fenn. A hivatal élére kormánybiztosi jelleggel a miniszterelnökség C. Miciora főtisztviselőt küldötte ki. Egyben elhatározták, hogy

az idegenforgalom fellendítése érdekében ingyen vizumokat kapnak utlevélükre mindazok az idegenek, akik a romániai fürdő és üdülőhelyeket látogatják meg.

A GABONAÉRTÉKESÍTÉS KÉRDÉSÉBEN

A gabonaértékesítés kérdésében is hozott határozatot a minisztertanács, bár az erre vonatkozó végleges intézkedések csak akkor történnek meg, amikor Madgearu is hazaérkezik s a londoni határozatokat értékesíteni próbálja az ország érdekében.

Egyelőre elhatározták, hogy megsemmisítik azt a minisztertanácsi határozatot, amely a búzának idegen anyagokkal való keveréséről intézkedik s megszabja az egységes liszt típusát.

Ezt a határozatot ugyanis még akkor hozták, amikor a termésremények nagyon silányak voltak. Most, hogy az ország minden részéről nagyon kedvező jelentések érkeznek, ez a régebbi intézkedés fölöslegessé vált.

E határozat után a földmívelésügyi miniszter bejelentette, hogy

az Országos Földhitelintézetől sikerült 750 milliót szerezni a gabonaárak megszilárdításának céljaira.

Ezzel az összeggel a kormány megkezdi a buza összevásárlását, mihelyt ennek a szükségét látja.

A minisztertanács este fél 7 órakor kezdődött és 10 órakor fejeződött be.

Dollfuss politikájának védelmére hadsereget szervez

Egy müncheni ezredes volt az alsóausztriai merényletek értelmi szerzője

Ender volt kancellár hozzákezdett az alkotmányreform tervezetének szövegezéséhez

Bécs, július 21.

Tegnap számában jelentette már a B. L., hogy Miklas, osztrák köztársasági elnök Dollfuss kancellár előterjesztésére, tárcanélküli miniszterre nevezte ki dr. Ender volt kancellárt, jelenlegi voralbergi tartományi kapitányt.

Dr. Ender egy ideig habozott, hogy a megbízatást vállalja-e? Nem politikai meggondolásai voltak, hanem azért huzódzott, mert a volt kancellár csak néhány héttel ezelőtt gyógyult fel súlyos betegségéből. Ender a végén mégis elfogadta a megbízást és már hozzá is kezdett ahhoz, hogy a tervezett közigazgatási- és alkotmányreform tervezetét elkészítse.

A „NEMZETI RENDI FRONT”

Dollfuss közben minden erejét annak szenteli, hogy a földalatti szocdem és nemzeti-szocialista politikai harci alakulatokkal szemben a kormány harci alakulatait is kiépítse. Ennek a harci alakulatnak „Nemzeti Rendi Front” lesz a neve és vezére Winkler — alkancellár. Az bizonyos, hogy a Starhemberg vezetése alatt álló Heimwehr beleolvad a nemzeti rendi frontba. Ugyanígy ide csatlakozik a Landbund is és az ujonnan alakult Ipari és Kereskedelmi Rendi Szövetség nevű katonai alakulat is.

Winkler most azon fáradozik, hogy a tisztviselők és alkalmazottak nemzeti egyesületét is bekapcsolja.

Az alsóausztriai sorozatos bombamerényletek tettesét is kinyomozta már az osztrák rendőrség. Megállapították, hogy ezeknek a bombamerényleteknek értelmi szerzője Kaaserer ezredes, aki állandóan utazik Bécs és München között és az osztrák nemzetiszocialista terrorlegénységnek utasításokat hoz.

Arra, hogy az ezredest elfogják, nem sok a remény, mert mióta a rendőrség is tudja, hogy ki a merényletek értelmi szerzője, az ezredes nem tér vissza Ausztria területére.

EPP TABORNOK: HATARAINKON ELLENESÉGES ÉRZELMU NÉPTÖMEGEK ÁLLANAK

Bécsi jelentések szerint Németországból kiutasítottak több bányamunkást. A kiutasításnak nincs más oka, minthogy ezek a munkások osztrák állampolgárok. Ausztria most retorzióra gondol és az a terve, hogy ugyanannyi német állampolgárt utasít ki Ausztria területéről, mint amennyit Németország a maga területéről kiutasított.

Ugyancsak Ausztria ellen irányul annak a nyilatkozatnak éle is, amelyet ma EPP tá-

barnok, Bajorország parancsnoka tett. Epp tábornok most beutazza az Ausztriával határos bajor vidékeket és már első állomásán, Tredvitzben kijelentette, hogy a bajor határ mentén megváltozott a helyzet. Nem szövetségesek állanak a határ mögött, hanem egy néptömeg, amelynek nagyrésze ellenségesen viselkedik Németországgal szemben. Németország, — mondotta a tábornok, — tisztában van azzal, hogy szomszédjainak ami fegyveres erejét illeti, nem egyenrangú társa, de fegyvertelenségét ellensúlyozza az a nagy erkölcsi felülállás, amellyel ma a német politika és a Führer vezet.

KOTHEN OLASZORSZÁGBAN SEM — DOLGOZHAT

Kothen ma Tarvisióban tünt fel. Mint ismeretes, Kothen néhány nappal ezelőtt kiutasították Ausztria területéről, mert a tilalom ellenére sem hagyta abba a nemzetiszocialista propagandát. A tarvisiói hatóságok nehézségeket gördítettek Kothen ottartózkodása elé, aki erre a velencei prefekturára, majd Rómához fordult. Rómából nem kapott választ és ezért személyesen utazott le az olasz fővárosba, ahol értésére adták, hogy

Olaszország olasz területen olyan politikai tevékenységet, amely Ausztria ellen irányul, el nem tűr.

Kothen ügyei rendezésére még néhány napi tartózkodási engedélyt kapott. Feleségét azonban Villachnál leszállították a vonatról és áttették a határon.

Péchy Erzsébet halála

Budapest, július 21.

A magyar színművészetet újabb súlyos veszteség érte. Péchy Erzsébet, a neves budapesti primadonna, aki néhány évvel ezelőtt még a főváros egyik legünnepeltebb színésznője volt,

szerdán este 10 órakor, a Verebélyi-klinikán, hosszas betegség után kiszívedett.

A kitűnő színésznő, — mint emlékeztet, — két és fél évvel ezelőtt Székesfehérvár közelében autószerencsétlenség érte, amelynek következtében súlyos sérüléseket szenvedett. Sebei begyógyultak, később azonban a művésznő állapota olyan súlyossá vált, hogy klinikára kellett szállítani. Péchy Erzsébet, aki egy év óta fekszik beteg, időközben annyira elszegényedett, hogy kollégái az elmúlt hét folyamán felszólítására garden-partyt rendeztek. A nagybeteget primadonna már ebből sem látott hasznot, mert a hosszas és kínos betegség annyira aláásta szervezetét, hogy szerdán este meghalt.

A tragikus sorsu primadonnát, férjén, Garibaldy Leó bárón és leányán kívül, az egész magyar színházi közönség gyászolja. Péchy Erzsébet halálhíre Erdélyben is ószinte részvétet keltett, ahol szintén előnyösen ismerték és szerették.

Az új japán—kínai háború oka:

Kína Európában új fegyverkezési kölcsönt keres

Tokió, július 21.

Tegnap számában jelentette a B. L., hogy Japán Kína ellen újabb háborúra készül. Az új háború okai ebben a jelentésben még nem voltak elég világosak. Az okokra a tokiói Nishi-Nishi című lap világít ma rá, amelynek felfogását a Conti iroda juttatta el az európai sajtónak.

E lap szerint Japán európai követi távirati utasítást kaptak kormányaitól, hogy legyenek figyelemmel arra a kölcsönre, amelyet Kína e percben az eu-

rópai piacokon felvenni szeretne. A japán kormány az az értesülése, hogy ez a kölcsön finanszírozná Kínát újabb fegyverkezése során.

A japán kormány kijelenti, hogy a mennyiben Kína fegyverkezési célokra valóban kölcsönt venne fel, tudni fogja, hogy miképpen védje meg Japánnak a kínai területeken levő érdekeit.

Ezt a megvédést már jól ismerjük. Póri nyelven úgy hívják: újabb japán—kínai háború.

Mizériák a temesvári telefonhivatalban

Popescu és Golumbovici hüen akarják szolgálni Morganékat

Temesvár, július 21.

Temesvár lakosságának minden rétegében nagy megbotránkozásal tárgyalják azokat a megdöbbentő állapotokat, amelyek egy idő óta a városi telefonközpontban uralkodnak. Ma már mindenki tudja, hogy a telefonközpont tisztviselői között óriási az elkeseredés s azt is tudja mindenki, hogy ennek az elkeseredésnek minden indoka meg is van.

Olyasmik történnék a temesvári telefonközpontban, amit sehol a világon semmilyen körülmények között nem lehetne megbocsátani, de mégkevésbé lehetne elnézni annak a Morgan-társaságnak, amely nem a román szovinizmus alátámasztására jött ide, hanem azért, hogy mint minden kereskedelmi vállalat, előzékenyen kiszolgálja azokat, akik a szolgáltatásért pénzt fizetnek.

Reméljük, hogy ezt az elvet éppen a Morgan-társaság nem fogja megtagadni, már csak a saját érdekében sem és sürgősen megfékezi azt a két dühödő hazafit, aki a temesvári telefonközpontban garázdálkodik talán nem is annyira hazafiasságból, mint inkább a maga eléggé alacsonyrendű érdekeinek és ösztöneinek kielégítésére.

Temesvári tudósítónk utána járt a panaszoknak és a következő megállapításokat tette:

A bajok akkor kezdődtek, amikor két új főnök érkezett a telefonközpontba. Ez a két új főnök Popescu aligazgató és Golumbovici osztályfőnök. Embertelen szigorúsággal a legapróbb, szinte nevetséges ürügyek alatt, súlyos fizetéslevonásokkal büntetik az alkalmazottakat, azért, hogy így érdemeket szerezve, megszilárdítsák a maguk talán nem nagyon szilárd pozícióját. Ugyanis mindketten új emberek a Morgan-társaságnál és egyáltalában nem nevezhetők szakértőknek sem. Az egyik bányamérnök volt Resicán, ahol a munkások — bizonyára nem ok nélkül, — gyűlölték. Ez Popescu. A másik, az a bizonyos Golumbovici, már Brassóban arról volt híres, hogy elsőrendű magyarfaló. Különböző szabálytalanságokért több fegyelme is volt. Hirnevet szerzett azonban azzal is magának, hogy Brassóból a női tisztviselők folytonos molesztálása miatt helyezték Temesvárra.

Csökönyös szerelmes természetéből azonban az áthelyezés sem gyógyította ki, Temesváron is tudják már, hogy kellemetlenül és erőszakosan legyeskedik a női alkalmazottak között.

A Morgan-társasághoz úgy nyomult be, hogy kiintrikálta onnan Weidmann régi magyar tisztviselőt, akit Galacba helyeztek át. Miután azonban Weidmann a családi hely-

zete Temesvárhoz köti, nem fogadta el az át-helyezést, hanem inkább alacsony rangban és fizetéssel maradt vissza a vállalatnál. Régi állását Golumbovici foglalta el s a szolgálatot nyomban azzal kezdett meg, hogy megtiltotta a magyar tisztviselőknek az egymás-közi magyar beszélgetést. Azzal indokolta, hogy a magyar uralom alatt bizonyára a magyarok sem tűrték volna meg románul beszélő telefonistát.

Nem hisszük, hogy ez a szellem a Morgan-társaságé volna. Ez csak Golumbovici uré, aki éppen ezért nem is való arra a pozícióra, ahová állították.

A két új főnök a napi hét órára nagyon nehéz szolgálatot napi 8 órára emelte fel. Emiatt a tisztviselők felzudultak, mire a Morgan-központ Bukarestből leintette a tulbuzgóságot. Ekkor kezdették meg mindketten a sürri büntetéseket, nyilván azzal az elgondolással, hogy a pénzmegtakarítás még Morganéknak is kedves dolog. Az egyik szegény és beteges tisztviselőt valami apróság miatt 500 lejes fizetéslevonással sújtották. A szerencsétlen leány nem akarta aláírni a tudomásulvételt, azzal, hogy ő kérvényezni akar a központhoz a büntetés részletekbeni levonásáért, majd Golumbovicinál is könyörgött, újabb 1000 lejes büntetéssel sújtotta ez a derék ember, a következő indoklással:

— Itt nem lehet alkudni! A Morgan-cég nem csirkepiac!

Egy másik nő a reggel hétig tartó szolgálat után délelőtt 10-re újra berendelték, azzal, hogy szakkonferenciát akarnak tartani neki. A konferenciát ez a két újszerű ember tartotta volna a régi, kipróbált tisztviselőnek. A nő, szintén magyar, szombat este 9 órától vasárnap reggel hétig egészen egyedül volt az éjjeli kapcsolásnál. Érthető, hogy nem tudott megjelenni ezen a „konferencián”. Természetesen megbírságolták. Ezzel kapcsolataiban egészen képtelen dolgoknak tartjuk, hogy a temesvári telefonközpontban éjjeli szolgálatra csak egy embert tartsanak, akire az egész kapcsolási munka hárul s a kinek este 9-től reggel 7-ig elmozdulni sem szabad. Jelezhetnek tüzet is, vagy orvost is hívhatnak sürgősen, tehát a helyén kell lennie mindig, holott ő sem anygal. Jellemző, hogy az éjjeli nyilvános telefon szolgálatos nőjének az inspekcio idejére hatalmas irásbeli munkákat adnak ki. Valósággal kiszípolozzák a tisztviselőket, akiket azután a rosszindulatú bánásmóddal a kimerültség után idegbanja kergetnek.

Mindez természetesen nem használ a telefonszolgálatnak, amely Temesváron napról napra észrevehetően romlik. Ha ez így megy tovább, Popescu és Golumbovici garázdálkodásának a következményeit a Morgan-társaság szenvedni meg.

— Nehéz székelésben szenvedők, akiknek az agyvertébrát, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbél bajok teszik az életet nehezzé, ígyanak reggel és este egyenyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

48

Jamási Áron Ábel a Társadalomban

— Hát ilyen bolond sincs még egy, amilyen én vagyok!

— Ugyan mért? — kérdezte Éliás.

— En az álmom miatt, amit az éjszaka láttam. S nem is tudom, hogy elmondjam-e!

— Hát hogyne mondanád! — biztatott Éliás. Mondd csak el bátran, én megfejtetem neked.

Addig s addig kért, amíg elmondta neki, hogy az éjjel álmomban öreg szakállas zsidó voltam, velük együtt imádkoztam itt a hitközségi házban s még feredtem is jóregegel a szent kádban. S ami a legfurcsább, olyan boldog voltam ebbéli minőségemben, amilyen tán sohasem.

Éliás gondolkodott egy kicsit, aztán rámnézett és így szólt:

— Te biztosan kívánczol, hogy velünk légy.

— Az lehet, lássa-e! — feleltem.

Éliás megint gondolkodott, de csak annyit tudott kisütni, hogy azt mondta:

— Bizony, bizony...

S amíg ő gondolkodott, addig én fiatalabb eszemmel olyan dolgot találtam ki, amely nagyot lendített rajtam.

— Sétáljunk egy kicsit ezen a burjános udvaron! — mondtam.

Ugy is lett, ahogy mondtam. S miközben javában sétáltunk, én elhalasztam egy száz levest és titokban leejtettem a földre. Amikor megfordultunk s közeledtünk a kinshez, az arról kezdtem beszélni, hogy itt az ember mind letaposza a burjánokat, ha nem ügyel. Erre Éliás ügyelni kezdte, hogy a burjánokat ne tapossa le s hát egyszer lehajlik és boldogan felemel valamit.

— Ez egy száz lejes, te Ábel! — mondtam.

Elvettem tőle s én is megforgattam, majd visszaadtam neki, mondván:

— Ez az s maga egy szerencsés ember.

— Vajjon ki veszihetné el?

— Az éjszaka egy komisszár járt itt s bizonyosan az — mondtam.

— Vajjon nem kéne-e visszaadni?

— Hát magának hol van az esze, Éliás bácsi! — botránkoztam meg.

— Egy ilyen jámbor és istenfélő embernél jobb helyen van ez a pénz, mint a rendőrségen! S különben is maga most bizonyosan valami jócselekedeten törte a fejét s azt jutalmazta meg már előre az Ur.

— Az igaz, hogy éppen valami effélen gondolkodtam — felelte Éliás.

— Nol ássa! — mondtam. Akkor tartsa meg a pénzt s a jócselekedetét hajtsa végre.

Éliás a zsebibe tette a pénzt és tovább sétáltunk. Megfordultunk háromszor is, de több pénzt nem rendelt az Ur a burjánok közül. De rendelt bátorságot az Éliás fejébe, mert a negyedik fordultnál megállt és így szólt:

— Te Ábel, én holnap este valahogy behozlak tégedet a mi körünkbe.

— Hát én azt igen szépen megköszöném, de hogy lehetne?

— Csakis szakállason! — mondtam Éliás.

Ez volt a fő bökkenő: a szakáll. De kiterveztük mi ketten a szakáll dolgát is ügyesen, mégpedig olyanformán, hogy Éliás a szerencsepénzt felajánlotta nekem, hogy azzal menjek el holnap délután valamelyik borbélyhoz s ragasztassak magamnak kondor hajat és kondor szakállat s ő aztán beviszen engemet, mint idevetődött szegény barátját.

Ez tetszetős találmány volt s én jófor-

mán aludni sem tudtam azon az éjjel a boldogságtól. Csak sóhajtottam nagyokat és forogtam a konyhában a földi ágyon, annak is hasznát vettem, mert Blanka magára magyarázta a forgolódást és reggel úgy tartott engemet minden jóval, hogy félreállt a hasam.

Délután elmentem a borbélyhoz és így szóltam hozzá:

— No mester ur, magát szereti az Isten.

— Hát engem mért?

— Azért, mert elhoztam annak a pénznek a magját, amiből meg lehet aztán csinálni a frakkot.

A mester nagyot nézett és megkérdezte:

— Hát miről van szó tulajdonképpen?

— Tulajdonképpen arról, hogy az én fejből zsidót kell csinálni.

Erre mégjobban nézett a mester, de én sem kintoztam tovább, hanem ács legény lettem s elmondtam neki, hogy ma este re mi székelyekül nagy színelőadást rendezünk s ezen a színelőadáson nekem egy vén szakállas zsidót kell megjátszanom, melynélfogva szerkesztem nekem istenes szakállat és a két fülem mellé kondor hajat.

— Meg lehet csinálni — felelte a mester.

— No, ha meglehet, fogjunk hozzá!

Bő körültekintés után úgy határozott a mester, hogy most mégis menjek el s csak egy jó óra múlva térjek vissza, mert a zsidófejet nem olyan könnyű megszerkeszteni, mint a keresztényt. Ő tudta, mit beszélt, mert a fejemet is megmérte. Aztán elmentem s adtam neki jó másfél órát. Annak letételével visszamentem és a mester felkért, hogy üljek belé egy székebe. Én beléültem, ő pedig egy nagy hozontos hajsapkát húzott először a fejemre, aztán az államra irdatlan nagy szakállat ragasztott. Amikor mindezzel készen volt, így szólt:

— Ennél valószínűbb még Szigeten sincsenek!

En nem tudtam, hogy Szigeten milye-

nek vannak, de hogy én milyen voltam, azt kimondani csak a tükör tudta! Megesküdhettem volna akárki, hogy nagyapamot a tavaly Jeruzsálemben láttam, vagy meg arra is, hogy a minap látogatóban volt Mózesnél s amikor ő onnét elindult sehol az utból ki nem állott, hanem mindennél csak egyenesen jött s a végén hozám érkezett.

— No, mester — mondtam, — ez megéri a pénzt!

Ki is fizetett neki és eljöttem. Utközben azonban eszembe jutott, hogy ilyen alakban haza nem mehetek, mert Garbada ur kitagad a nemzetségből. Ezért a város felé vettem az utat s ahogy én ott javában mutogattam ékességemet a keresztényeknek, hát kit látok egyszer szembejönni velem!

Eppen Kerekes urat!

Nagyon lögött a feje s a lábait egy kicsit húzta, mint akit sem előlről, sem hátulról nem biztatnak. Egyenesen odamentem hozzá és így szóltam:

— Szívélyes üdvözlét Szigetről!

Kerekes ur megtorpant, mintha kísér-

tet lettem volna.

— Maga mit akar? — kérdezte.

— Szívélyes üdvözlét Szigetről, ahogy mondtam.

— Kitől?

— Vörösmarty Mihálytól.

Erre egészen megzavarodott és úgy nézett, hogy már szakadt meg. Tovább már nem bírtam én sem, hanem elneveltem magamot és így szóltam:

— Hiába néz, Kerekes ur, mert ugyem találja ki, mi célra vagyunk ezen a világon.

— Ábel! — kiáltott fel. — Hát téged mi az isten nyavajája lett? Ábel! Mi lett belőled, te szerencsétlen!

— Ho-hó! — emeltem fel az ujjamat én is. — Tegyük úgy most is, mint az esküvel, vagyis ne siessük el a dolgot! Inkább jöjjön velem, hogy okát adhassam zsidóságnak, mert nem fogja megbán-

ni.

(Folytatása következik)

Esik a dollár és esik a buza...

Nyolc és félmillió részvény cserélt gazdát egyetlen napon

Amerikában a hossz-mozgalom minden nyeresége odaveszett

Thomas be akarja zárni a csikágói és newyorki tőzsdéket
Budapesten 60 fillért esett a buza — Anglia szeretne
dominiumainak nyomásától szabadulni

Newyork, július 21.

A newyorki és csikágói tőzsdéken ma újra kitört a pánik.

A pánikot — állítólag — a dollár újabb árzuhanása idézte elő. A tőzsdei spekuláció a mai árhullámzásra eladási páikkal válaszolt.

Egyetlen napon 8 és félmillió darab részvény cserélt Newyorkban gazdát és ennek a fejvesztett eladásnak hatása alatt az értékek átlagban 25 ponttal estek. Ezen az egyetlen napon az amerikai tőzsdések elvesztették azt a nyereséget, amely a hossz-napok alatt lassan felgyülemlett. A pánik átragadt a gabonátőzsdére is. Egyetlen napon az árutőzsdén a buza 12, az árpa 25, a rozs 13, a zab 7, a kávé 90, a réz és a gyapot pedig egyenként 40 centtel estek.

Thomas, Roosevelt tanácsadója, aki a dollárinfláció leglelkesebb és meggyőződésebb híve, azzal fenyegette meg a newyorki és csikágói tőzsdéket, hogy a mennyiben nem korlátozzák az egy napi árfolyamzuhanás mesterséges határát, az összes tőzsdéket vagy állami ellenőrzés alá veszi, vagy bezárja.

A BUDAPESTI BUZAPÁNIK

Ma Budapesten is hatalmas buzapánik volt. A buza ára egyetlen óra alatt 60 fillérrel esett. Ennek az áresésnek — hivatalos jelentés szerint — a németországi I. G. Farbenindustrie az oka. Az IG Farbennek a Magyar Nemzeti Bank néhány héttel ezelőtt engedelmet adott ahhoz, hogy a Magyarországon befagyott és transzfeszámán kezelt követeléseit terhére Magyarország területéről buzát vegyen ki. Az IG Farben hozzá is kezdett a vásárláshoz és hozzávetőleges becslés szerint eddig már mintegy 120 ezer méterháza buzát vásárolt fel.

A nagy német vegyi gyárnak azonban pénzre volt szüksége és ezért a felvásárolt buzát Németországban igen alacsony áron kínálta eladásra, ami egyrészt a magyar buza világpiaci árát zavarta, másrészt pedig nehézségeket támasztott a magyar-német gazdasági tárgyalások során is.

A magyar tárgyalófelek árával szemben a német tárgyalók napról-napra alacsonyabb árakat akartak elérni azáltal, hogy indokolással, hogy ilyen alacsony árért lehet a világpiacra magyar buzát kapni.

Ezért a magyar kormány nyomására a Nemzeti Bank visszavonta azt az engedélyt, amely az IG Farben feljogosítja, hogy transzferkövetelése erejéig buzát vegyen ki Magyarországról területéről.

Az IG Farben erre Magyarország területén dobta piacra a már felvásárolt buza készleteit és ez az oka annak, hogy a buza ára ma a pesti tőzsdén 60 fillérrel esett.

Ez a hivatalos jelentés nem számol be arról, hogy a magyar buzapánik vajjon mindegyik ugyanekkor a newyorki és csikágói árpánikkal is összefüggésben?

ANGLIA MEGBÁNTA AZ OTTAVAI SZERZŐDÉST

Angliát egyébként egyre jobban szorítja az ottavai csizma.

A kormányt az ottavai egyezmény miatt egyre erősebben támadják. Ma ismét erős támadást kapott a kormány ugy az első, mint a felsőházban. A támadásokra a felsőházban Warr államtitkár válaszolt, aki kijelentette, hogy a ottavai egyezmény kapcsán a dominiumoknak adott preferenciák valóban veszélyeztetik az

angol piacokat és tény az, hogy Anglia gazdasági helyzete az ottavai konferencia óta lényegesen rosszabbodott. Éppen ezért — mondotta az államtitkár — a kormány már maga is gondolt arra, hogy az ottavai szerződést revízió alá kell venni.

Még élesebb volt a hangulat az alsóházban, ahol Lady Astor beszélt és azt követelte, hogy

Anglia szüntessen meg minden kapcsolatot dominiumaival, mert a dominiumok kedvezményezése az angol gazda-

sági egyensúlyt felborulással fenyegetik.

Amennyiben e támadások nyomán a kormány valóban fel akar lépni a dominiumok ellen, Anglia hihetetlen politikai belső harcnak teszi ki magát, ami esetleg oda vezethet, hogy a dominiumok a gazdasági harcra politikai elszakadással válaszolnak.

Az angol világbirodalom szétforgácsolódása viszont Európa gazdasági konstelációját teljesen megváltoztathatja.

VÁLÓPÖRÖS BOTRÁNY KOLOZSVÁRON

A felbérelt udvarló és a megrendezett rajtaütés

Kolozsvár, július 21.

Érdekes bűnvádi feljelentést tett csütörtökön a rendőrségnek Szabó Józsefné kolozsvári asszony, aki férjétől még 1931 május 14-én elköltözött. Az asszony annakidején válópert indított férje ellen, akit a járásbírósg ideiglenesen 800 lej asszonytartási és 400 lej gyermektartási díj fizetésére kötelezett.

Az asszony feljelentéséből kitűnik, hogy férje ki akart bujni a díjak fizetése alól s a válópert is a saját javára akarta irányítani. Ecélből állítólag lefizette Piatrich Lajos Monostori-ut 25 szám alatt

lakó munkanélkülit, aki a külváltan élő asszonyt már régóta ostromolta szerelmével. Piatrich június 8-án rávette Szabónét, hogy menjen el vele a Dacia-vendéglőbe, ahol az asszonyt leittatta, sőt poharába valami porokat is tett. A lerészegedett nőt azután felvitte az egyik hote szobába. Később kopogtattak az ajtón, mire Piatrich, azzal az ürüggyel, hogy a szobaasszony vizet hoz, kinyitotta az ajtót, amely mögött a férj jelent meg két tanu kíséretében.

Az asszony most valamennyiük ellen feljelentést tett a rendőrségen.

A konkordátumot aláírták, de a katolikus egyesületek csak feltételek mellett működhetnek

Hesseni Fülöp herceg, Mussolini veje, a német birodalom elnökjelölje

Berlin, július 21.

Papen alkancellár, mint tegnap jelentettük már, a konkordátum aláírására Rómába utazott. A Budapesti Tudósító jelentése szerint közben Berlinben még most dolgoznak azoknak az egyesületeknek névsorán, amelyeknek működését a német kormány a konkordátumban vállalt kötelezettségei szerint engedélyezni kénytelen. A kormány és az egyház képviselői között ebben a kérdésben most folynak a tanácskozások és annyi bizonyos, hogy valamennyi felosztlatott egyesület működését Hitler újból engedélyezni nem fogja. Az engedélyezett egyesületeket két csoportba osztják. Az egyik csoportba azok a katolikus egyesületek tartoznak, amelyek csakis vallásos, kulturális és karitatív tevékenységet folytatnak. Ezeknek az egyesületeknek az egyház lesz a felettes hatóságuk. A második csoportba tartozó katolikus egyesületek azok, amelyek szociális célkitűzésekkel is dolgoznak. A Hitler-kormány fenntartotta magának azt a jogot, hogy ezeket az egyesületeket az állami egyesületi hálózathoz beosztályozhassa. Ezek az egyesületek csak abban az esetben működhetnek, ha biztosítékot nyújtanak arra, hogy pártpolitikai vagy szakszervezeti jellegűek nem lesznek.

Római jelentések szerint egyébként ar-

ról számolnak be, hogy Papen kancellár ma délelőtt a Vatikánban aláírta a német konkordátumot.

MÁR HINDENBURG UTÓD- JÁRÓL BESZÉLNEK

A Morning Post jelentése szerint Hesseni Fülöp herceg, akit Hitler Hessen főnökévé hívott meg és akit az államtanács tagjává is kineveztek, a legkövetkezőbb jelöltje a birodalmi elnökségnek. A mennyiben Hindenburg leköszönne, vagy meghalna, mondja a Morning Post, feltétlenül Hesseni Fülöp következne. Hitler Hesseni Fülöp elnökségével Olaszországot akarja szorosabban maga mellé kapcsolni azáltal, hogy Mussolini vejét teszi meg a német birodalom elnökévé.

AZ ACÉLSISAKOSOK VÉG- NAPJAI

Az acélsisakosok likvidálásának munkája is erősen halad. Seldte miniszter, az acélsisakosok új vezetője és likvidátora, nem engedélyezte, hogy az acélsisakosok a maguk „Frontharcos napját” megtartsák Seldte e tilalmat azzal indokolja, hogy az acélsisakosok beolvastását illetőleg átfogó jellegű szervező munkák vannak folyamatban, amely munkálatokat ilyen nagyarányú felvonulással és ünnepséggel „megzavarni” nem szabad.

Ujabb letartóztatás Óteleken

Temesvár, július 21.

Az óteleki botrány ügyében a vizsgálóbíró folytatja a kihallgatásokat. Szerdán négy, az ügyben szereplő granicsárt, Tomá vámtisztet, a botrány főrendezőjét és egész sereg óteleki lakost hallgattak ki, mint tanut. Ugyancsak szerdán a katonai fogházba kísérték egy szabadságos katonát, mint az ügy újabb vádlottját. A letartóztatottak további fogvatartása kérdésében valószínűleg pénteken lesz döntés.

Amerika

fenntartja az összeköttetést a világgazdasági konferenciával

London, július 21.

A párisi Information jelentése szerint Londonból a világgazdasági konferencia elnapolása után Amerika nem vonul ki teljesen. Roosevelt úgy határozott, hogy az elnapolás után Cox delegátus továbbra is Londonban maradjon és a világgazdasági konferencia elnöki irodájában képviselje Amerikát. Roosevelt tehát, aki állandóan azzal fenyeget, hogy odahagyja Európát és ázsiai szövetségeket keres, mégsem akar a kontinenssel teljesen szakítani.

Ujabb 1500 holdat öntött el a Tisza áradása Magyarországon

Szolnok, július 21.

A legutóbbi szélviharok a Szolnok közelében levő besenyőszögi gátat annyira megrongálták, hogy a Tisza a gátat átszakítva, 1500 hold földet öntött el. A víz alatt levő területet 400 gazdálkodó bérlő a káptalanától, amely, tekintettel az áradásra, úgy határozott, hogy az árvízkárosult gazdák ezévi bérét elengedi. A gát szakadás 150 ezer pengő kárt okozott.

Ujra fellángolt a belga kommunista mozgalom

Brüsszel, július 21.

Tegnap számában jelentette a B. L., hogy Belgiumban a kommunisták nyugtalankodnak. Liege-ben összeütközés volt már a rendőrség és a kommunisták között. Ujabb jelentések szerint a belga kommunista mozgalom nap-nap mellett erősödik. Hennegauban az elmúlt éjszaka a kommunisták puccsot kíséreltek meg. Ma reggel a harcok ismét fellángoltak. A kommunisták be akartak hatolni az egyik textilgyárba és meg akarták akadályozni, hogy a munkásság a munkát felvegye.

A munkásság egyrésze tényleg engedelmeskedett is és most sztrájkba lépett. A kormány attól fél, hogy a sztrájkmozgalom elhatalmasodik.

Az érettségi eredmények végleges statisztikája

Bukarest, július 21.

A közoktatásügyi minisztériumban befüttak az érettségi bizottságok végleges jelentései.

E jelentések szerint a 76 érettségi bizottság előtt összesen 7831 tanuló jelentkezett s ezek közül megszerezte az érettségi bizonyítványt 5988, ami 76.53 százalékos eredmény. Mult évben az eredmény 0.17 százalékkal jobb volt és az érettségi-re jelentkezettek száma is több volt, mint az idén.

Hálókocsit kap a Bukarest—nagyváradi gyorsvonat-pár

Bukarest, július 21.

A vasuti vezérigazgatóság úgy döntött, hogy a Bukarest—nagyváradi 41—42 számú gyorsvonatpárhoz hálókocsit csatol. A Bukarestből Nagyvárad felé haladó 41. számú vonat szerdától szombatig, a 42. számú ellenvonat pedig szombattól szerdáig kap hálókocsikat.

MOLTER KÁROLY:

Magyar fiatalok

Ezek nem azonosak a fiatal magyarokkal. Németh László így magyarázta nekem Pesten: Amelyik ifju Baumgarten-díjat akar, az fiatal magyar, aki azonban nem vágyódik efelére, aki éppen ezért semerre sem gútsin, hanem csak a maga lábán próbál járni, az a magyar fiatal. Az ilyen aztán lehet ötvenéves is. Ennek a megkülönböztetésnek persze csak annyi értéke van, mint annak, hogy van Pesten kétféle legitimista: az egyik csak legitimista, a másik a jó legitimista, aki szükség esetén lövet is a trónkövetelőkre. És van kétféle keresztény: az egyszerű keresztény és a jókeresztény, mint ahogy van mádr és jómadár...

Na már most Erdélyben hogy vagyunk ezzel a kérdéssel? Tizenöt év óta tudniillik abban a kellemetlen helyzetben vagyok, hogy a fiatal magyarokhoz képest állandóan igen radikálisnak érzem magam, viszont vannak nálam jóval vénebb magyarok, akiknek én igen konzervatív, sőt tekintélytisztelő vagyok. Tessék itten eligazodni! Ezért szeretném félredobni a kor kategóriát és a magyar lelkek lényegét osztályozni. Így jóval kevesebb félreértés adódik és tiszta vizet önthet kiki az erdélyi töredék-nemzet poharába.

A minap nálam járt a temesvári fiataloknak egy friss és jóízű előharcosa. Aszondta, hogy „kérem, félre a hasznavehetetlen öregekkel és a „Nyugat” folyóirattal, az már egy meghaladott álláspont” — és legyintett. En ezt így fogalmaztam át mindjárt, hogy a „Nyugat” inkább „meghaladandó” álláspont volna, ha volnának már olyan hatalmas új magyar írószellemek, mint Ady, Babits, Móricz és Kosztolányi, vagy akár Kassák is, akik meghaladnák képességeik hajnalfényével ama nagyobbak alkonyát. Ha nemcsak fenyegetéssel, hanem pusztá indulásuk fenyegetésével veszélyeztetnék a negyedszázados nagyoknak még be sem fejezett szellemi forradalmát. Ha szebb és hasznosabb tanulmányokat tudnának már írni, mint a „Nyugat” legénysége és ha például az ifju kollektívák elérnék, mint Tamási Áron, vagy legalább is megközelítenék a Tersánszky Jenő, vagy Nagy Lajos éles és izes magyar nyelvét és társadalombölcseletét, utópistái a Karinty Frigyes enfilade-ját csak egy lakható szobával tudták volna meghosszabbítani.

Ha. Ha ifju költőink elhalványítanak paraszti erőben Illyés Gyula, meg Erdélyi József lyráját, József Attila játszi proletárgát és főként Szabó Lőrinc iszonyu magányát, vagy Bánya Kornél zengő alföldi színeit, és ha Erdélyben a mai mondanivalókat lenyitgató új parancsban hoznak a jól-rosszul kiépült szellemi front tudomására. És ha tudnak azt, hogy a hasznavehetetlen öregekkel csak egy szomorubb látvány van: a hasznavehetetlen fiatalok. Mert amaz öregek legalább a mezők trágyázására valók, de a faj a fiataloknak, akik neki sem fogtak a termelő munkának. Mert „lesz-e gyümölcs a fán, a melynek nincs virága”?

Jól tudom én, hogy nem epigonokra van szükség. Hiszem, hogy fiataljaink nem akarnak folytatni bennünket. Mi sem akartuk aranyálmú atyáinkat, inkább nyugtalan nagyatyáinkat. És azt is hittük, hogy „sem utódi, sem boldog ősei” nem vagyunk senkinek. De a szellem tennivalóit nem helyeztük háttérbe egy gazdasági tervért és a politikai kisbasák holtáig tartó halhatatlansága el nem térített bennünket a saját halhatatlanságunkért való harcra. Mégis milyen kevéssé vittük! Boldogult Kunecz Aladár nem egyszer dörmögte foga közt, hogy nemzedékünk sose kerül a boldog birtokosok közé és a most elkallódott provençal Szini Lajos már az erdélyi irodalom kezdetén sirta: „Hej, nem leszünk mi Rákosi Jenők!” — A reménytelen-ség dacával szállunk sikra s mindegyikünk bomlónak — szinte a tehetségünk rovására — ott égett a csakazértis jelszava. S ha külön-külön, vagy együtt csak anyaga lehettünk annak a háznak, mely a magyar fiatalok jövőnd szellemének lakhelye lesz, megtettük kötelességünket. Alig van a magyar nyelvnek szárazabb mondata, mint ez: „megtetted kötelességünket”, mégis huncut, aki többre vágyik, akár a — politikusaik közt is. Nem hiszem, hogy volna ismert erdélyi író, aki visszautasítaná, vagy trivialisnak érezné a nevemmel üzőt szójátékot: nem baj, ha az erdélyi magyar pantheonocskában egy-egy Molter-ből malter lesz, csak álljon a ház, melyben a magyar műveltség folytatását érzi a késő utód és azt is megtanulhatja majd a küzdelmünk, hogy mit ne folytasson.

Csináljon mást a magyar fiatal! A politika és gazdaság fiatal értelmisége máris mást akar, mint a félreisiklott atyák és a történelmi ifjuság java a szemét dörszöli a csodálkozástól: másról beszél a szellemtörténet és másról a dialektikus anyagelvűség, mint az önmaga mámorában zsebébe hazudó sovínizmus. Csak éppen az irodalom ne tudjon új hangot? Lám, a „Tanu” szerkesztője Pesten „Középeurópa” címen új folyóiratot jelent be, hogy a magyarság a Kárpátok gyűrűjében ismerje meg már egyszer a többi nép szellemét is. Csupa magyar fiatal szorgoskodik a részletek körül, egyik a szlovákok, másik a rutének, harmadik a románok, negyedik a sok-

Philipp Scheidemann kiáltványa**A BÖRTÖNBE VETETT TUSZOK MIATT A VILÁG LELKIISMERETÉHEZ FORDUL**

„Ártatlan emberek bűnhődjenek, amiért én állítólag vétkeztem?”

Jelen akar lenni, amikor a nagy leszámolás órája üt

Prága, július 21.

Az egész kulturvilágban óriási felháborodást keltett, hogy a horogkeresztesek letartóztatták tuszként Scheidemann volt német birodalmi kancellár öt családtagját, hogy így álljanak bosszút Scheidemannon azért, mert a New York Timesbe Hitler-ellenes cikket írt. Scheidemann — mint ismeretes — még a háború idején államtitkár lett és ő volt az első szociáldemokrata, aki Vilmos császár kabinetjében helyet foglalt. A forradalom után őt választották meg a német köztársaság első kancellárjává. Scheidemann pár héttel ezelőtt menekült el Hitler országból és jelenleg Karlsbadban hever ki azokat a szenvedéseket, amelyeket Németországban el kellett viselnie. A volt kancellár most nyílt levelet intézett a különböző országok sajtójában és ez a levél sokban emlékeztet arra a nyílt levélre, amelyet Trockij intézett Stalinhoz egyetlen leányának öngyilkossága után.

A nyílt levél bevezetésében Scheidemann megállapítja, hogy a New York Times részére egyáltalában nem írt cikket és az amerikai lapban megjelent cikk valószínűleg egy öt hónappal ezelőtti svájci lapban közzétett cikkének kifordítása. Ezután így folytatja:

— És ezért kellett öt teljesen ártatlan és politikával nem foglalkozó embert a koncentrációs táborba zárni? Egy ilyen cselekedet százszorosan túlhaladja az én kritikámnak az erejét és jogosan felháborítja az egész kulturvilágot.

Hogy kik azok, akiket mint rokonaimat letartóztattak, nem tudom. Azt sem tudom, hogy hol vannak. Nekem két lányom van. Az egyik hozzám sietett, amikor az ujságokból értesült arról, hogy beteg vagyok. A másik lányom Berlinben él és két gyermeke van. Az egyik unokám a Stahlhelm munkatelepén dolgozik, a másik pedig néhány héttel ezelőtt ment férjhez. Férjét alig ismerem, de mint barátaim mondják, igen derék ember, aki a háborút kitüntetéssel küzdötte végig.

Legnagyobb sajnálatomra unokám férje egyáltalában nem osztja az én politikai nézetemet. Ezek hát azok a rokonok, akiket Hitler és Frick urak legkevésbé tehetnek felelőssé az én cselekedeteimért. Vajon mi a célja ezeknek a tuszfogásoknak? Talán ők bűnhődjenek azért, mert én állítólag vétkeztem. Visszaadják-e nekik a szabadságukat, ha hazatérnek Németországba?

— Szegény feleségem 1926 szeptemberében egy izgalomból kifolyólag szívizület hűdést kapott. Két hónappal ezelőtti legidősebb leányom és férje, akik husz évig boldog házasságban éltek, az önkéntes

féle németet, ötödik a szerbet és horvátot akarja ismertetni, helyszíni szemlék, tanulmányok és demográfiai alapján és főleg a népek szakértőinek szíves bevonásával. Leszik ezt akkor, mikor még e népek ellenségesen néznek minden pesti gesztusra és teszik azért, mert apáik nyugateurópai áhítatától megcsömörlöttek. A tudás ma is hatalom és odaát vezekelni akarnak azért a káros közönyért, mellyel a szomszédot nem vették észre és a tiroli Andreas Hofert inkább tanították, mint Stefan Ludwig Rothnak erdélyi széchenyieskedését. Nem muszáj éppen személt hunyni Ortega y Gasset, vagy Bontempelli legújabb könyve láttára, de önmagunk ellen vétkezünk továbbra is, ha nem akarjuk észrevenni, hogy milyen hatással volt Ady Gógára, Móricz Rebreanura és Sadoveanura és magyar, román, német, szlovák, szerb egymásra kölesülésen, míg a nyugati érdekek szolgálatában ez a megosztottan nyugati figyelmű Középeurópa ilyen magatehetetlen nyomoruságba süllyedt.

Odaát ez a tennivaló. Idehaza nálunk azonban egyéb. Senki se haragszik, ha kollektíve zengenek is a mindig „fürtösen” jelentkező tehetségek. Még az se baj, hogy mint a száraz dadák, úgy magyarázzák, hogy kell szoptatni, ambátor tejük még alig van. De azt igen bánhatjuk, siratva bánjuk, hogy — önhit-bájakon kívül is — nem ismerik az egész magyar szellemet, amelynek folytatói kívánnak lenni. Nem ismerik a klasszikusokat és

halált választották. Mindketten politika-mentes életet éltek.

A horogkereszt azonban őket is kikezdte és mindkettőjüket a halálba kergette. Hátrahagyott levelükben bocsánatot kértek, hogy öngyilkosságot követtek el, de — mint írják — „nem bírtuk tovább az új viszonyokat és az állandó üldözéseket elviselni”.

Nem bírták elviselni, hogy apjukat az „összehangolt sajtó” állandóan rágalmazza és gyalázza. Mindezt olvasniok és a rádióban hallaniok kellett, anélkül, hogy apjuknak lehetősége lett volna arra, hogy a rágalmakat visszautasítsa.

Feleségemet, leányomat és ömet egyenesen a halálba kergették, többi rokonaimat a koncentrációs táborba zárták. Nekem először a nyugdíjamat vonták meg, majd a képviselői diétám folyósítását, minthogy a nyomdász szakszervezettől, amelynek ötven éven keresztül tagdíjat fizettem, kapjak valami nyugdíjat. Ezt is megvonták tőlem. Berlin mértékadó urainak kijelentése szerint

nem maradt más számomra hátra, mint hogy lefejeztessem magam, vagy éhen haljak. A halál azonban nem olyan sürgős nekem, mert jelen akarok lenni, mikor a nagy leszámolás bekövetkezik.

Balboék Csikágóból szerencsésen megérkeztek Newyorkba

A legközelebbi cél: Washington, onnan ismét Newyork, aztán vissza Európába

Newyork, július 21.

Balbo olasz légügyi miniszter és repülőrajza középeurópai időszámítás szerint szerdán este félkilenc órakor Newyorkba érkezett. A rajrepülő a Jamaica-öböl vizén landoltak. Az olaszok megérkezését a partvonalon mintegy százezer főnyi tömeg várta. Tiszteletükre egy üteg 19 diszlövést adott le, majd az olasz himnusz játszották.

Balboék csütörtökön Washingtonba repülnek, ahol Roosevelt elnököt látogatják meg. Pénteken visszatérnek Newyorkba, ahol részt vesznek a tiszteletükre rendezett bucsulakomán, majd startolnak Európa felé.

POST KÉNYSZERLESZÁLLAST VÉGZETT

Moszkva, július 21.

Willy Post, a kitűnő amerikai repülő, Buglovo közelében, a kedvezőtlen időjárás miatt kényszerleszállást végzett. Kijelentette azonban, hogy rövidesen tovább repül. Buglovo körülben 1100 kilométernyi távolságban van Chabarovszkótól, ahol a világméretű uton levő pilóta legközelebb megpihen.

Ujabb jelentéseink szerint Post megérkezett Chabarovszkba, ahonnan csütörtök reggel 6 óra 38 perckor újra a levegőbe emelkedett: az alaskai Nome irányába repült.

Erélyes nyomozás az aradi aranycsempészek után

Szinaranyat csempészték át a határon

Arad, július 21.

Az aradi ügyészség lankadatlan buzgalommal folytatja a nyomozást az országos szenzációvá dagadt aranycsempészség ügyében. Az ügyészség eddig három gyanúsítottat: Lampel Zoltán, kétes foglalkozású fiatallembert, Messer Sándor leépített banktisztviselőt és Flamm Róbert aradi vállalkozót hallgatta ki. Az utóbbi Flamm Miksának, a nemrég elhunyt aradi vállalkozónak az öccse. Flamm Miksa, állítólag abba halt bele, hogy a határon arany-szállítmányt siboltatott át, amely eltűnt s ezt nagyon a szívére vette.

Az ügyészség egyébként megállapította, hogy a határon szinaranyat csempészték át, lemezekben és tömbökben. Ehhez is illegitím uton juthattak. A hatóság valószínűnek tart-

ja, hogy a csempészek a szinaranyat valami uton az Arad-brádi bányából szerezték.

A vizsgálatot egy közismert aradi uzorsóra is kiterjesztették, aki a multban már el volt egyizben ítélve csalás és orgazdaság miatt. Ez az orgazda az ügyészség értesülései szerint szoros nexusban áll Flammal.

Az ügyészség azt is megállapította, hogy a három aradi egyén, akiknek a nevét fentebb említettük, valóban Battonyán volt, amikor a magyar határrendőrség az aranyszállítmányt elkobozta. Messer azt állítja, hogy csak véletlenül keveredett az ügybe.

Az ügyészség, — amint megirtuk, — elrendelte Flamm özvegyének a kihallgatását, aki minden bizonnyal értékes adatok birtokában van, mert ő volt az, aki a csempészeket feljelentette.

nem kell szégyelni a mesterség durváját: Arany, Ady és Petőfi se szégyelte és — borzalom, — Balassa Bálint is nagyon művelt ember vala, bár szegénynek kevés volt még a magyar olvasnivalója. De az erdélyi magyar fiataloknak van már, ezek már magyarul is eléggé pallérozott elmék lehetnek és ezeknek inkább, mint valaha, kutyakötelességük is gazdagnak lenni, hogy népüknek adakozhassanak. Ők lesznek a romániai magyarság önvédelme, az egyetlen összekötő intézmény, mely Magyarország felé elvághatatlan, ők együtt az erdélyi magyarság rádiója Pest felé, szabad-e hát nekik dadogniok? Ha igen, akkor a harmadik emberöltőnek írja se lesz már nálunk. Ez pedig azt jelenti, hogy magyar olvasó se lesz.

Pesten lehet, sőt kell is mindenfelé tájékozódni és a jövőre készen állni, Középeurópa készülni és világvárost lehelni a nyelven keresztül. Erdélyben azonban a jelent kell védeni: rettentő erőfeszítéssel. Önvédelmünknek pedig az ódját is rég megírta Reményik, aki még a nyelv katakombáira is utalt. S ma-holnap kiderül, hogy amit Reményiknél romantikának hittünk, szivetsacsaró realizmus lett: fegyvertelen lesz az a magyar író, aki csak tehetséges és nem tud jól magyarul. Amelyik írótehetség önálló lesz, az fiatal magyar, amelyik azonban nyelvünk történelmi mélységeibe és eleven kavernáiba is fog látni, az lesz a magyar fiatal és annak le válamilyen köze a magyar maradaudóságnak.

Most már nemcsak a munkakamarának, de a brassói munkabírósnak sincs hajléka

A munkaügyi minisztérium egyre-másra küldi az intézkedéseket, de nem lehet végrehajtani a városi tanács ellenállása miatt

Brassó, július 21.

Valóban példa nélkül áll az a harc, amely a brassói munkakamarának jutott osztályrészül. Több esetben rámutattunk arra, hogy a munkakamara, miközben az ország összes kamarái javában dolgoznak, még mindig nem tudja megkezdeni normális működését, mert nincs megfelelő helyisége.

A munkakamara összes okmányai Hozzan dr. ügyvéd kamarái főtitkár lakásán hevernek, másik részük pedig a vezetőség különböző tagjainál, össze-vissza, a legnagyobb rendszertelenségben.

A jogkeresőknek nincs kihez fordulni, mert nem tudják, hogy hol működik a munkakamara és kik képviselik azt. A városi tanács pedig, amelyre többször is ráírt a munkaügyi minisztérium, nem akar intézkedni a munkásintézmény érdekében.

Az illetékes tényezők ellenállása azonban nemcsak a munkakamarát, hanem a munkabíróságot is hajléktalanná tette. Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a minisztérium a munkaügyi bíráskodásról szóló törvény alapján az összes munkakonfliktusok letárgyalására külön munkabíróságot delegált, ahová ki is nevezte a bírót. A brassói munkabírósághoz, amely kizárólag csak a brassói és a megyei ügyeket hivatott letárgyalni, egy bírót és egy helyettesét neveztek ki.

A munkaügyi kamara főtitkársága ma körrendeletet kapott a munkaügyi minisztériumtól, amelyben értesítik, hogy a munkabíróság a munkakamara épíste alatt és annak helyiségeiben (?) fog működni.

A munkakamara köteles gondoskodni a rendelet értelmében személyzetéről, ugyanakkor pedig köteles kinevezni 5-10 szavazó bíró a város polgárságából.

A törvény szerint ugyanis a munkabíróság elnöke a minisztérium által kinevezett járásbíró, aki minden ügyben egy ilyen szavazóbíró meghallgatásával dönt. Ez olyan esküdt fele és az állást a város bármelyik polgára betöltheti. Az érdekelt felek pedig a kinevezett bírák közül választják meg azt, akit a munkabírósági tanácsba delegálni óhajtanak.

A legérdekesebb az, hogy a munkakamara vezetősége a munkabíróság költségvetését július 1-től számítva köteles összeállítani. Ami azt jelenti, hogy a munkabíróság azonnal meg kell kezdje működését.

De hogyan kezdhetne el dolgozni, mikor még sehol sincs helyiség és maga a munkakamara is hajléktalan.

Közben a különböző munkabírósági perek egész tömege vár elintéztetést.

Hamarosan felállítják a brassói munkakamara szentgyörgyi és fogarasi fiókjait.

A brassói munkakamara igazgatótanácsa egyébként tegnap este ülést tartott Bagoly János elnöke alatt. Az igazgatótanács ülésének programját főleg a költségvetés összeállítása foglalta le. Hosszas tanácskozás után a munkakamara 11 havi költségvetését 2 millió 263 ezer lejben állapították meg. Ez a költségvetés visszahatólag május 1-től kezdődik és jövő évi március 31-ig érvényes.

Az igazgatótanács ezenkívül még foglalkozott a közgyűléssel, amelynek dátumát augusztus 5-én állapította meg. A közgyűlés tárgysorozatát is megvitatták és jóváhagyták.

Ugyancsak elhatározták, hogy a törvény intézkedésének megfelelően nekilátnak a

a sepsiszentgyörgyi és fogarasi fiókok megszervezésének.

Ezek a fiókok nem dolgoznak külön költségvetéssel, hanem a brassói munkakamara vidékre kihelyezett irodáiként szerepelnek. Amennyiben szükség mutatkozik, a törvény még megengedi, hogy Kézdivásárhelyen is fiókot létesítsenek. Erről azonban egyelőre nincs szó.

Végül is elhatározta a munkakamara igazgatótanácsa, hogy huszonnégy órán

belül kinevezi a munkabíróság tanácsosait a következőképpen: négyet a munkásszekció, hármat a tisztviselő szekció, hármat pedig a kisiparos alosztályok javasolnak. Ez összesen tíz. Azonkívül ugyanilyen arányban tanácsos-helyetteseket is delegálnak a különböző alosztályok.

A brassói munkabíróságnak tehát összesen tíz rendes és tíz helyettes bírósági tanácsosa lesz.

Augusztus 21-ig be kell fizetni az autóadót,

ellenesetben a járandóság háromszorosát igénylik

Brassó, július 21.

A pénzügyminisztérium intézkedésének megfelelően a brassói pénzügyigazgatóság ma rendeletet adott ki, amely szerint az autók és autóbuszok adójának a befizetési határidejét augusztus 1-én állapítja meg. Az adó befizetése után azonnal megkapják a permiszt, amely nélkül autóval közlekedni az új törvény értelmében nem szabad.

A brassói pénzügyigazgatóság rendelkezése kimondja, hogy augusztus elseje után mindazokkal szemben, akik nem teljesítették kötelezettségüket, jegyzőkönyvet vesznek fel és a kivetett adóösszeg háromszorosára büntetik őket.

Amennyiben ezt a büntetést husz napon belül ki nem fizetik, úgy a hajtási engedélyüket bevonnák és az autót lefoglalják.

Új rend a brassói nyugdíjak kifizetésénél

A jövőben nem abécé szerint, hanem a nyugdíjak nagysága szerint fizetnek

Brassó, július 21.

A brassói nyugdíjasok küldöttsége Reinisch elnök vezetésével ma megjelent Crisan pénzügyigazgatónál, akitől kérték, hogy a nyugdíjak fizetési rendjét változtassák meg.

A helyzet ugyanis az volt, hogy eddig abécé sorrendben fizették a nyugdíjakat és így előfordult, hogy nyomorult kis nyugdíjasoknak közel egy hónapig kellett várni, amíg sor került rájuk, mivel szerencsétlenségre az abécé utolsó betűivel kezdődött a nevük.

Ebben a kérdésben a nyugdíjasok már többször is intervenáltak, de eredményt csak most tudtak elérni. A pénzügyigaz-

gató ugyanis elfogadta a nyugdíjasoknak azt az ajánlatát, hogy a jövőben a nyugdíjösszeg nagysága szerint fizessék a járandóságokat.

Ez azt jelenti, hogy az első nap azok kapják meg illetményeiket, akiknek ezer lej jár, a második nap a kétezer lejesek és így tovább, úgy, hogy a nagyobb jövedelmű és jobb módú élő nyugdíjasok csak utoljára kerülnek sorra.

A pénzügyigazgató kijelentette, hogy már a legközelebbi nyugdíjfizetésnél ezt az emberségesebb sorrendet fogja betartani.

Sürgősen megkezdik az utcák aszfaltburkolatának rendbehhozását

Pénteken összeül a város egészségügyi és műszaki bizottsága a városi strand kérdésének tanulmányozására — Huszonhatodikára írták ki az árlejtést a futballpálya tribünjének felépítésére — Megkezdtek az új vágóhid építését

Brassó, július 21.

Brassó fürdőváros — fürdő nélkül. Illetve van egy kis, jelentéktelen fürdője, amely egyetlen kerület lakóinak megfelelő szórakozást nyújthat, de távolról sem alkalmas arra, hogy az egész város és főleg a városban nyaraló idegenek igényeit kielégítse.

Eppen ezért a város vezetősége elhatározta, hogy miután a városi futballpálya illetve stadion kérdését megoldotta, a fürdő ügyét is rendezi.

Pénteken összeül a városi tanács egészségügyi és műszaki bizottsága, amely kimondottan ezzel a kérdéssel fog foglalkozni.

A strand felépítésére vonatkozólag több ajánlatot is kapott a város. Így többek között — amint már jeleztük — László Gyula is benyújtott egy ajánlatot,

amely a műszaki közegek véleménye szerint abban a formában megvalósíthatatlan.

Az ülésen foglalkoznak a műszaki hivatal házi tervezeteivel, valamint a többi ajánlatokkal is.

A város műszaki osztálya egyébként erősen dolgozik. Szigorúan felülvizsgálják az új vágóhid munkálatait, amelyek építése már megkezdődött. Tegnap megejtették a szükséges méréseket úgy, hogy azonnal nekifognak az ásásoknak és a betonalapzat lefektetésének.

Ezzel egyidejűleg a sportpálya ügye is jelentős mértékben haladt, amennyiben a kerítéshez szükséges vasbeton oszlopokat már meg is rendelték, július 26-ára pedig

árlejtést írtak ki a tribün felépítésére.

A város vezetősége a lakosság régi és

súlyos panaszát kívánja orvosolni azzal, hogy

haladéktalanul nekilátnak az uccai burkolatok megjavításának.

Huszonkettedikén árlejtést tartanak a városházán nagyobb mennyiségű aszfalt beszerzésére. Erre a célra közel egy millió lejt irányzott elő a városi tanács. Az árlejtés jóváhagyása után azonnal nekilátnak az aszfaltutak kijavításának és a tátongó gödrök eltüntetésének. Ugyanakkor a kövezést is kijavítják. Arról azonban egyelőre nem esett szó, hogy mi lesz a még teljesen kövezetlen utcákkal, amelyeknek igen jelentős része a szó szoros értelmében járhatatlan. A város vezetősége ennek a kérdésnek a megoldására külön összegekről akar gondoskodni.

Földcsuszamlás miatt összeomlás fenyeget három házat a Czenk háta mögött

Brassó, július 21.

A városi tanács riasztó híreket kapott amelyek szerint a Czenk háta mögött, a Rakodó-völgy felé földcsuszamlás történt és a házak egyrésze össze is omlott.

Ilyen hírek terjedtek el ma a városban is. A hírek hatása alatt a mai nap folyamán mérnöki bizottság szállt ki a Czenk háta mögé és itt megállapította, hogy a helyzet ugyan veszélyes, de katasztrófa még nem történt.

A mérnöki hivatal tudvalevőleg már régebben megállapította, hogy a Czenk háta mögött a talaj meglazult. A házak egyrészeinek falai repedezni kezdtek úgy, hogy látni lehetett, miszerint azok hamarosan lakhatatlanná válnak.

A műszaki hivatal annakidején fel is szólította a házak lakóit, hogy sürgősen költözzenek ki lakásaikból, mert azok életveszélyesek. A lakók azonban huzták, halasztották a kiköltözést.

Most aztán a hosszú esőzések miatt a talaj még jobban meglazult és a föld több helyen megrepedezett.

Ez maga után vonta azt, hogy a házak falai még jobban megrepedeztek úgy, hogy most már teljesen lakhatatlanok.

Erre való tekintettel a város műszaki osztálya elrendelte, hogy a három veszélyeztetett ház lakói haladéktalanul költözzenek ki, mindaddig, amíg a talajt azon a ponton meg nem erősítik.

Országos sakkversenyt akarnak rendezni Brassóban

Érdekes és alapjában az egész várost érdeklő kezdeményezésről beszélnek mostanában a brassói sakkjátékosok körében. Arról van szó, hogy Brassóban rendezzenek egy országos sakkversenyt, amire a város központi fekvésénél fogva igen alkalmas volna. Igen könnyen és kevés utiköltséggel eljöhethet a versenyre a nagyszámú bukaresti játékos és Erdélyből is, mivel a többi vidékektől sem esik messze. A sakk nem annyira tömegjáték, mint például a futball, de szintén van számottevő közönsége és egy országos sakkverseny, amely hetekig eltart s amelyre az ország minden részéből játékosok, érdeklődők és családtagok jönnek le, igen szépen hozzájárulhat a város idegenforgalmához. A megújuló esőzés ellenére mégis reméljük, hogy lesz egy-két hónapi szép időnk s ha ez alatt a brassói sakkzók nyíltba tudják ütni az országos versenyt, a városra nézve is üdvös dolgot cselekszenek, annyira, hogy maga a város és a város vezetőségének részéről is megérdemlik a támogatást.

Erdei táncmulatság Türkösön

A türkősi r. kath. egyház 1933. július hó 30-án, vasárnap (kedvezőtlen idő esetén augusztus 6-án) a nagyköhavi turista ut közepén, a Malomdombon, (Tömösi völgy) a „Patrakonya” nevű, kirándulásra kiválóan alkalmas gyeperes térségen erdei táncmulatságot rendez. A térség a tömösi aszfaltozott műutól és az alsótömösi vasuti állomástól 5 pernyi járással van, fenyves erdő és a Tömöspatak között. A tömösi portmentes állami uton autóval, biciklivel, szekérrel, gyalog könnyen megközelíthető. Autóbusszjáratok a hosszufalusi taxivégállomástól és a brassói taxi megállóhelytől. Gyülekezés Türkösön a kath. iskola udvarán, s onnan reggel 8 órakor felvonul a türkősi fuvós csángózenekarral. A rendezőség gondoskodott meleg és hideg büféről, jégbeültített italokról és szórakoztató játékokról. Kedvezőtlen idő esetén a közönség a közelben lévő épületekben és fűrészgárakban menedéket találhat.

WILHELM OBERT R.-T.
VASKERESKEDÉSEBEN
Brassó, Korona-szállóval szemben
a hajlított Thonet-székek és egyéb fából készített bútorok ugyanolyan olcsók, mint az összes háztartási és konyhafelszerelési cikkek.

PÉNTEKTŐL, JULIUS HÓ 21-TŐL

fut az 1933. évi filmprodukciónak legnagyobb és legszebb filmalkotása

BUVÁRHAJÓK, ELŐRE!

(MORGENROT)

**ASTRA
MOZGÓ**
BRASSO, TEL. 564

A film megeleveníti a német buvárhajók hősiességét a világháború idején, páratlan természetességgel és megkapóan, úgy, hogy mindenki megérti, mindenki átérzi, mindenkit magával ragad az érdekes, dekuszitő cselekmény, mindenki számára élményt jelentenek a gyönyörű felvételek. — Ezt a filmet a finn tengerészet közreműködésével vették fel, a buvárhajók, torpedónaszádok és csatahajók egész rajának felhasználásával. — A főszereplő:

RUDOLF FORSTER,

aki ebben a filmben felülmúlja önmagát és jobb alakítást nyújt, mint bármely eddigi szerepében. — A többi szereplők:

ELSE KNOTT, ADELE SANDROCK, CAMILLA SPIRA

Felelősen suhancok meg akarták zavarni a zsidó műkedvelők előadását

Tegnap este szépszámu közönség jelenlétében tartották meg előadásukat a brassói zsidó műkedvelők, akik az Astra mozgó termében Eszterke halála című zsidó népszínművet játszották. Az első felvonás után néhány suhanc fütytyentett a teremben, majd később ugyancsak a csibészek, akik közben elhagyták a termet, a külső ajtót kezdték döngöteni. Az előadást nem szakították meg, a szereplők kitűnően játszottak, amelyért a közönség meleg tapsokkal honorálta őket.

Borotválkozás közben

Azt mondja a borbélymester:

— Ugyan kérem, szerkesztő ur, hát mehet ez így tovább? Az adót szedik, minden szemponttal való tekintet nélkül, borotválkozni pedig senki se akar. Lengő szakállal járnak az emberek, hogy a hajbozontjukat ne is említsem... Azaz akarnának, de hogyan! A multkor bejött egy alak s azt mondja: munkanélküli iparos vagyok, tessék megnyírni, mester! Azt mondom neki erre, hogy gondolja? Azt mondja rá: polgár! Vállat rántottam: sajnos, nem tehettem, féllábam magam is a tönk szélén állok... Meddig mehet még ez így, szerkesztő ur? Három nappal ezelőtől benyit az üzletbe egy negyvenkötű ur, azaz dehogya is ur, leül s hajóágást kér... Leszedem a félhaját nullóval, mert így kérte, s amikor a feje balfele kopasz, jobbfele ellenben tele van még kócos hajjal, azt mondja: engedje meg, kedves mester, de otthonfelejtettem a pénzem, majd csak akkor fogok fizetni, ha visszajövök nyírás után. Abba hagytam a nyírást a nullóval, miközben így szóltam: azt már nem! Tessék előbb hazamenni a pénzért, elhozni s akkor befejezem a hajóágást... Elment, szerkesztő ur... Ennek három napja mult: még mindig nem tért vissza, mert jó szímatom volt, hogy egy vasa sincs a belyárnak... Most aztán úgy jár a világba: balfelől kopaszon, jobbfelől csüngő hajjal és ha köszön valakinek az utcán, konsternációt támaszt maga körül. Hát halott már ilyen pasast, szerkesztő ur? És most tessék segédet tartani s fizetni az adókat, mert az adóval aztán nem várnak, nemfizetés esetén elviszik a borotvát, sctapálcával pedig mégsem borotválhatok. Hanem azt mondom, elég volt, a teremelés! Eddig demokráta voltam, de már nem. Egy szó, mint száz: Heil Hitler!

A véres hajsza után lefűlelt vasuti tolvaj megdöbbenő vallomása

Azt állította, hogy rendőrségi közegek is támogatják őket

Brassó, július 21.

A brassói rendőrség bünygyi osztályán ma egész délelőtt lázas tempóban folyt az izgalmas körülmények között elfogott Ghioc vasuti zsebmetsző kihallgatása. A veszedelmes zsebmetsző, aki kezdetben tagadott, maga Voina ezredes, rendőrkésztor és Craciun rendőrigazgató hallgatták ki.

Első vallomásában a vasuti tolvaj előadta, hogy most egyáltalán nem foglalkozik betöréssel, hanem egy campinai gyár-

ban dolgozik. A rendőrség az adat hitelessége érdekében azonnal telefonon érdeklődött a megjelölt gyárnál, ahonnan azt a választ kapta, hogy Ghioc urat nem is ismerik.

Miután rajtakapták a hazugságon, megfűrt a zsebmetsző és szenzációs vallomást tett. Előadta, hogy annak a zsebmetszőtársaságnak, amely egy éjszakán keresztül életre-halálra viaskodott a brassói rendőrség két detektívjével a Brassó-bukaresti személyvonaton, nem tagja. Mindössze csak ismeri őket.

Mindenről jól vannak értesülve a zsebmetszők

A betörő sunyin rámosolygott Voina rendőrkésztorra, majd Craciun igazgató felé fordította a fejét.

— Kár a benzinért — kezdte előadását a zsebmetsző —, mert a többiek aligha fognak hurokra kerülni. Az lsten rendőrsége sem tudja őket lefűlelni.

Előadta, hogy a zsebmetszők pontosan értesülve vannak arról, hogy a brassói sziguranca és rendőrség detektívkülönítménye szombaton szokta megszállni a vonatokat a zsebmetszők lefűlelésére. Ilyenkor az utasok veszedelmes szarkái az állomások árnyékából nézik a vonaton zajló eseményeket.

— A vonaton lezajlott véres összetűzés csak annak tulajdonítható, hogy a rend-

őrség megváltoztatta munkaprogramját — folytatta vallomását szakértelemmel — és hétköznapi is a zsebmetszők lefűlelésére merészkedtek.

Ghioc ezután arról beszélt, hogy a zsebmetszők hogyan dolgoznak. Előadja, hogy a jól szervezett társaság vezető Franculescu nevű főzsebvágó, aki kiugrott a robogó vonat ablakából, amikor a rendőrtiszt le akarta fogni.

Bukarest és Brassó között dolgoznak és ugynevezett pihenő állomásaik vannak. A munkájuk mindig sikerül és

azért nem lehet őket lefűlelni, mert a hatósági közegek között is vannak besúgók.

A zsebmetszők informátorai Câmpinán és Szinaján

— A vasuti zsebmetszők állandó összeköttetésben állanak — mondotta — a campinai állomáson szolgálatot teljesítő Dumitrescu nevű rendőrmesterrel, akit az alvilágban röviden csak „Blatt” néven ismernek. Ezzel a „Blattal” megosztják minden „jövedelmüket”.

— Szinaján egy detektív vigyáz arra, nehogy lefűlják őket. A detektív nevét nem tudom, csak azt, hogy a betörők „Pipának” nevezik, mert állandóan pipázik. Ez a Pipa mindenről idejében informálja őket.

A zsebmetsző meglehetősen súlyos vallomása érthető megrökönyödést keltett. Ennek tulajdonítható ugyanis, hogy a brassói rendőrségnek a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem sikerült hosszú időn keresztül a zsebmetszőket lefűlelni.

A ZSEBMETSZŐK VEZÉRE TERRORIZÁLTA A TÖBBI ZSEBMETSZŐKET

Ghioc zsebmetsző ezután előadja, hogy Franculescu, aki a tolvajbanda vezetője, ha

ELTUNTEK A BANDA TÖBBI TAGJAI

Az eseményekről a brassói rendőrség értesítette a bukaresti állambiztonsági vezérigazgatóságot és a fővárosi rendőrsé-

get. A letartóztatott Ghiocot kihallgatása után bilincsekbe verve átkísérték az ügyészségre. Itt azonban nem tartják sokáig, hanem tovább viszik Bukarestbe, ahol átadják a sziguranca vezérigazgatóságnak.

A brassói rendőrség ezzel egyidejűleg értesítette a többi szomszédos rendőrhatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a szökésben levő zsebmetszőtársaság lefűlelésére.

Szolgálatos gyógyszerárak

1933. július 22-től augusztus 5-ig a déli, éjszakai és vasárnapi szolgálatot Jekelius Ferdinánd Reményi gyógyszerár, Károly király-utca 17. (ezelőtti Kapu-utca 23.) szám alatt és Klein Viktor Arany Korona gyógyszerár, Bolgárszeg, Katalin-utca 7. szám alatt látják el.

Bukarestben a katonai hatóság elkoboztatott egy kormánypárti lapot

Bukarest, július 21.

A katonai hatóságok csütörtökön délelőtti elkobozták a nemzeti-parasztpárt egyik csoportjának felhivatalos sajtóorgánumát, a „Secera”-t. A lapot a kormánypárt baloldali elemei tartják fenn s amint címéből is látszik (Sarlo) főképpen a parasztság érdekeiért harcol.

A katonai hatóságok az elkobozást az osiromállapotra való hivatkozással foglalatossították, de nem indokolták meg, hogy milyen közlemény, vagy jelentés miatt.

A pénzügyminisztérium meg van elégedve

Bukarest, július 21.

A pénzügyminisztérium hivatalos jelentése szerint az állam bevételei ebben a hónapban szokatlanul kielégítőek voltak. Július 1-től 20-ig annyi folyt be, mint ebben az évben hasonló idő alatt még soha.

Ezzel kapcsolatban közlik, hogy a hazatérő Madgearu miniszter július 25-én a király elé terjeszti azt a dekretumot, amely a köztisztviselők júliusi fizetésének a kiutalásáról intézkedik.

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzetekkel ellátta Dr. Gartner Pál. Ár 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvtárában, Brassó, Kapu-utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

A Daladier—Hitler találkozó tervét nem nagy örömmel fogadta a francia sajtó

Mussolini nem hajlandó Franciaországgal szövetkezve németellenes politikát folytatni

Herriot-t Moszkvában Stalin is fogadja

Páris, július 21.

A világpolitika élére hirtelen Henderson tegnapi nyilatkozata került. Henderson Berlinből való elutazása alkalmával oda nyilatkozott, hogy a leszerelés kérdésében megállapodást csak akkor lehetne kötni, hogy ha előbb Daladier és Hitler személyesen találkoznak és a fennálló ellentéteket megbeszélésük során tisztázzák.

Henderson javaslatával a francia kormány még nem foglalkozott. Daladier Vichyben nyaral és amíg a kormányelnök nem mond véleményt, a találkozás kérdéséről hivatalosan beszélni sem lehet.

Annál részletesebben foglalkoznak azonban a találkozás lehetőségével a párisi lapok. Az Intransigeant elismeri, hogy ez a találkozás fontos volna, de ugyanakkor megállapítja, hogy a két állam között az ellentétet ma sokkal nagyobb, mint valaha is voltak.

A Journal cinikusan megállapítja, hogy a politika már kiábrándult a találkozásokból és a konferenciákból.

Az Echo de Paris a legtalálóbban fogja meg a kérdést. Megállapítja, hogy a francia politika jövődő útja nem attól függ, hogy Daladier és Hitler találkoznak-e és találkozásuk alkalmával mit mondanak egymásnak, hanem attól, hogy milyen irányt vesz a német helpolitika.

HENDERSON PRÁGÁBAN

Henderson egyébként ma reggel megérkezett Prágába. A délelőtti folyamán már kétszer találkozott Benessel.

Henderson Prágában véglegesen úgy határozott, hogy Münchenbe utazik. Itt Hitlerrel akar tárgyalni és a német álláspont makacsságát akarja megnyitni, hogy a Hitler—Daladier találkozásnak akadályai ne legyenek.

MUSSOLINI NEM HELYESLI HITLER INTÉZKEDÉSEIT, DE...

Jouvenel tegnap végleg elhagyta Rómát. Jouvenelnek az volt a megbízatása, hogy a négyhatalmi paktum tárgyalásai során Rómában Páris érdekeit képviselje. Most, hogy a négyhatalmi egyezményt aláírták, Jouvenel letette tisztjét. A távozó francia követ — a Havas ügynökség jelentése szerint — magas olasz kitüntetésekkel kapott. De Jouvenel ma reggel meg is érkezett Párisba és a sajtónak nyilatkozott.

— A négyhatalmi, — mondotta — az olasz-francia viszonyok próbaköve lesz. Most már rajtunk, franciákon a sor, hogy ezt a viszonyt ápoljuk és megbecsüljük. A nagyobb ellentétek ütközéspontjait most már végérvényesen ki kell küszöbölni. A négyhatalmi másik próbaköve a Duna völgyében fekszik. A négyhatalminak ebben a kérdésben kell a próbát kiállani. Nekem egyébként az a véleményem, hogy a francia és az olasz politika között nincsenek is súlyos ellentétek. Mindössze vitás kérdéseink vannak, amelyeket minden nehézség nélkül meg lehet oldani.

Jouvenel egyébként a Republicennek is nyilatkozott. Ez a nyilatkozat Európaszerte nagy felháborítást kelt. A francia követ elmondta itt, hogy Mussolini nem helyesli Hitler minden intézkedését és ezt Hitlerrel is közölte, de szerinte nem szabad a hitlerizmust eleve elítélni.

— Nem szabad elfelejteni, — mondotta Mussolini De Jouvenelnek, — hogy Németország hatvanötmillióst tömegét nem szabad és nem lehet tovább is gyámság alatt tartani, amivel azonban nem mondtam azt, hogy elitírném Németország fegyverkezését és Németországnak Ausztriával való Anschlusát. Mussolininek a De Jouvenel útján adott véleményes nyilatkozatát diplomáciai körökben a legkülönbözőbb formában tárgyalják.

STALIN IS FOGADJA HERRIOT-T

A politikai életnek másik nagy szenzációja ma, hogy Alphonse, Franciaország moszkvai követe Párisba érkezett. A követ Párisban kormányának jelentést tesz igen fontos és nagy jelentőségű tárgyalásokról, amelyek Franciaország és Oroszország között e pillanatban folyamatban vannak.

Herriot moszkvai utazása is befejezett tény ma már. Maga Herriot, aki Lyonban tartózkodik most, nyilatkozott moszkvai útját illetően. Elmondotta, hogy elmegy Moszkvá-

ba, de aláhuzta, hogy utjának kihangsúlyozottan magánjellege van.

Herriot moszkvai utazásával kapcsolatban egyébként azt jelentik, hogy a Szovjet a fogadtatás programját már el is készítette. Herriot-t Moszkvában a népbiztosok tanácsának elnöke, Molotov fogadja. Szó van arról is, hogy Herriot megjelenik Stalin előtt is, aki pedig nem szokott külföldi államférfiakat fogadni. Azzal, hogy ennél az alkalomnál kivételt tesz, Stalin dokumentálni akarja, hogy a francia politikai élet reprezentánsának látogatását a Szovjet is különleges elbírálásban részesíti.

A News Chronicle ma egyébként beszámol arról, hogy Oroszország Spanyolországgal is nagy jelentőségű tárgyalásokat kezdett.

OLASZ—JUGOSZLAV BÉKE IS KÉSZÜL

Az olasz—jugoszláv feszültség is egyre jobban megnyúlik. Mai párisi jelentés például arról számol be, hogy Spalakovics, jugoszláv párisi követ megjelent a francia külügyminisztériumban és kormánya nevében kijelentette, hogy Jugoszlávia a négyhatalmi paktummal meg van elégedve.

Tagadnak a pénzhamisítási ügy brassói letartóztatottjai

A szebeni nyomozásról nem adtak ki hivatalos jelentést

Brassó, július 21.

A Szebenmegyében leleplezett vasgárdista pénzhamisítási ügyben egyelőre újabb fordulat nincs. Mardare ügyész teljes erővel dolgozik az ügy kibogozásán.

A brassói ügyészségen jelenleg hat pénzhamisítással vádolt egyén van letartóztatva. Ezek pedig a következők:

Koper nevű osztrák állampolgár, annak Munteanu nevű szeretője, Munteanu tanító, Sasu Jakob fatermelő és egy resinári földmives. A letartóztatottak ártatlanságukat hangoztatják. Tagadják mint a vasgárdától megrendelést kaptak volna arra, hogy a szervezet részére pénzt hamisítsanak. Sőt azt is vitatják, hogy egyáltalán hamisítottak.

Vallomásaikban kitartanak emellett,

hogy

csak megpróbálták a hamisítást, de valóban pénzt nem gyártottak.

Ezzel egyidejűleg a nagyszebeni ügyészségen is lázasan folyik a vizsgálat. Itt inkább azokat az adatokat dolgozzák fel, amelyek a brassói és bukaresti hatóságok házkutatásai nyomán kerültek napvilágra.

A fővárosi lapok a pénzhamisítási ügyet egyelőre kommentár nélkül hozták. Közlik Tilea miniszterelnökségi államtitkár nyilatkozatát, — amelyet mi is közöltünk — és amelyben kijelenti, hogy a vasgárdát a történetek után feloszlatták. Ezt a nyilatkozatot az alminiszter még nem cáfolta meg.

Felháborító nyugdíj-bojtrány Temesváron

50 százalékos ügyvédi honorárium az ügyis esedékes nyomorpénzek „kijárásiért”

Temesvár, július 21.

A temesvári vasutigazgatóság néhány ügyvéd csunya sápolási hadjáratáról rántotta le a leplet.

A leleplezésnek érdekes előzményei vannak.

A Casa Muncii 1926-tól a nyugbérés vasutasoknak a drágulás arányában több izben pótlékot adott. A pótlékok megállapításából, a temesvári vasutigazgatóság körletéből, 42-en kimaradtak. Ezt a Casa Muncii is észrevette s az összes formalitásokat megtette, hogy a 42 ember jogos követelését, összesen 1 millió 400 ezer lejt, megkaphassa. A központban a kiutalás már meg is történt, amikor néhány ügyvéd tudomást szerzett az ügyről s az érdekeltekkel megállapodást kötve

50 százalék ellenében vállalták az évek óta huzódó követelés kijárási és a pénz megszerzését.

Az ügyvédek többszáz ezer lejt fizetettek ki, amikor az illetékes igazgatóság tudomást szerzett a dolgról s a további kiutalásokat letiltotta. Az ügyben szereplő ügyvédek nevei még nem ismeretesek,

mert a CFR vezérigazgatósága még nem hozta nyilvánosságra.

Ilyen ügyben Bukarestben már bűnügy folyik s bizonyos, hogy a többi erdélyi vasuti igazgatóságok körletében is előfordultak hasonló esetek.

Az előbbihez hasonló, bár nem azonos, Losonczy Mihály nyugdíjas vasutas ügye, akinek 1926 óta elintézetlen nyugdíja fejében most 57 ezer lejt utaltak ki. Az illetékes igazgatóságnak tudomására jutott, hogy Losonczy ügyvédje, Brebera Vencel dr. erre az összegre is 50 százalékos egyezséget csinált. Utánanéztek Losonczy nyugdíjügyének dossziéjában s kiderült, hogy Brebera mindössze két kérvényt írt s egyebet sem tett az ügyben. Ennek az összegnek a kiutalását is letiltották.

Az eset nagy port vert fel Temesváron, ahol a vasutasok a végtelenségig fei vannak háborodva Brebera ellen. Az ügyvéd, aki különben a nyugdíjasok egyesületének a vezére, jómódu ember.

A nyugdíjbojtránynak, a jelek szerint, érdekes fejleményei várhatók.

Cadum pipere-és fürdőszappan

Némely szappan csipi a nyelvet, mert nem tisztá. Cadum nem csip: szigorúan tisztá és semleges. Cadum szappan tonifikálja a bőrt, fenntartja rugalmasságát és üdességét, mert enyhén, de alaposan tisztítja. Cadum szabad lúgtól teljesen mentes, sohasem izgatja a bőrfelületet,

— Kapható gyógyszerárakban és drogériákban —

még a csecsemők oly érzékeny bőrét sem. A hosszú szárítás a Cadum szappanból minden nedvességet kivont, úgy, hogy kevés fogy belőle, tehát sokáig elég, ami nagyon gazdaságossá teszi használatát. Jobb pipere- és fürdőszappan nem létezik.

Lapzártaikor jelentik:

VAJDA SÁNDOR

miniszterelnök ma Gömbös Gyula magyar miniszterelnöktől távirati köszönetet kapott. A magyar miniszterelnök megköszönte Vajda Sándor részvételtáviratát, amelyet felesége halála alkalmából hozzá intézett.

A BUZATERMELŐ ALLAMOK

megállapodásával kapcsolatban berlini jelentések cáfolják, mintha a termelő és fogyasztó államok között megállapodás jött volna létre. A német jelentés megállapítja, hogy csak anynyiban állapodtak meg, hogy az őszi tanácskozások során a megállapodás kívánságait a tárgysorozathoz felveszik. Ugyanezen alkalommal Németország kihangsúlyozza, hogy a Németországba beviendő buzamennyiségnek emeléséről szó sem lehet.

— Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyság, miérén, kimerültség szédülés, szívszorulás, rémes álmok, fiedség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség sok esetben megszűnnek azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorral megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az emésztőszervek bántalmának szakorvosai általánosan dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epekiválást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vért felfrissíti.

BAJOR GIZI

ma délelőtt a budapesti IV. kerületi anyakönyvi hivatal előtt a legnagyobb titokban házasságot kötött háziorvosával, dr. Germán Tibor egyetemi tanársegédével. Az esküvő tanui Herczeg Ferenc író és Homonnay Tivadar dr. országgyűlési képviselő is csak 48 óra óta tudják, hogy ennek a házasságkötésnek tanui lesznek. A fiatal pár minden formasságot mellőzött. Bajor Gizi sportruhában, völgyénye utcai ruhában jelent meg az anyakönyvvezető előtt. A fiatal pár ma délután elutazott Olaszországba, ahonnan mintegy két hét múlva jönnek vissza.

BALBO

ma 35 legrangidósebb tisztjével Washingtonba repült. Rooseveltt a Fehér Házban fogadja őket, ahol tisztelőikre bankettet rendez.

FEKETEFEJŰ SHAMPOON-NAL

HIREK

TOMCSA SÁNDOR:

Én mit vinnék a bárkába?

(Hetedik közlemény)

E. E.

Ebéd. E szó jelentését restaurálva vinnék be a bárkába, amennyiben nemcsak kizárólag időpont meghatározására szolgálna e szó, mint mai világunk utolsó napjaiban — pld. ebédután, ebédelőtt — hanem a tényleges, de leszoktatott fehérje, zsiradék stb. mennyiség bizonyos kvantumát jelentené, ugymint levest, húst, főzeléket és tésztát.

Egészség lenne a bárkában, mert addig felfedeznék a rák, az influenza és a betegségek kórokozóját.

Ember. Itt megint hosszabban kell indokolnom. Én ugyanis eltértem a szokásos Nőérendszertől és nem egy családot mentek ki és át a pusztulásból, hanem embertípusokat. Ez végeredményben mindegy — pár százezer év ide vagy oda — és nem is anachronizmus, hisz lépten-nyomon hallja az ember, hogy vízőzóni állapotok vannak.

Tehát: Végrehajtót vinnék azért, hogy a vizek lepadása után a Földet visszavonhatatlannal, megfellebbezhetetlenül, végérvényesen lefoglalja az emberiségnek. Hogy ez ellen ne tehesse senki, mert az istenek se semmit. Hogy Zeus, ki szemöldökének egy mozdulatával világokat ronthat vagy teremthet, így szóljon az Olymp lakóihoz, füle tövét vakargatva: „Gyerekek, ez ellen az én hatalmam suvisz...!”

Most jönne a tűz kérdése. E célból vinnék egy *fináncot*, ki behunyt szemmel rámenne a kova-kőre még akkor is, ha ez pár száz méterre volna a föld alatt.

Teszem azt, hogy a bárkában a majmok közt vallami járvány ütne ki és az egész kipusztulna. Azért nem lenne baj, mert a földet ezzel a bohókás, kedves állattaljaljal benépesítené a *jampec*.

Újságíróra azért lenne szükség, hogy mindenért őt lehessen okolni.

Politikusból kettőt raktározunk be, hogy egyiknek mindig legyen ellenzéke. De kormányhoz — már mint a bárka kormányához — nem juttatnám egyiket sem. Miért kössön ki a bárka 100—200 évvel később?!

Orvosból csak azért vinnék egyet, hogy megtudjam, milyen betegségből gyógyulhatnék ki — ha lenne pénzem. Aztán az örök életet is megenné az ember.

Operaénekest mint a nehéz légzés egy jól védelemző válfaját.

Moziszinészt azért, hogy legyen kivel fiatalítassák magukat az idősebb amerikai deblók.

Moziszinésznőt azért, hogy fel kelljen találni a kozmetikát.

Filmrendezőt azért, hogy legyen az életnek is egy kozmetikusa.

Költőt azért, hogy ne kelljen annyi márványt elpazarolni egy-egy szoborra.

Egy ágyugyári megbízottat azért, hogy legyen miről csiripójanak a bárka verebei.

Egy néptanítót azért, hogy nehogy valakit élve eltemessenek. (T. i. ha nem néptanító az illető, akkor biztosan megvan halva.)

Ügyvédet azért, hogy a házasság „ne legyen kizárva”.

Anyakönyvezelőt azért, hogy egy férfi és egy nő két tanu előtt teremthessen válókokot.

Nyugdíjasra azért lenne szükség, hogy ha a bárka utasai, teszem azt, mind elpusztulnának és csak ő maradna életben, legyen aki addig ki tudja huzni, míg ismét vegetáció lesz a Földön.

Szinigazgatót azért vinnék, hogy ha a Föld valamelyik zugában még volna élet, felkutassa és becses figyelmükbe ajánlja az esti ünnepi előadást.

Egy diplomatát azért, hogy megállapítsa az országhatárokat.

Egy másik diplomatát azért, hogy kifogásolja ezeket a határokat.

Egy harmadikat azért, hogy meg legyen az ugynevezett politikai egyensúly.

Na aztán mégis szükség lenne egy *érdekelt*re is, hogy meginduljon a gazdasági élet.

Abból kiválna a társ és alapítana egy másikat, az elsővel szemben.

És megkezdődne a konkurrencia. Az árak esnének.

Erre a két konkurrens a homlokára ütne és egy alakuló gyűlésen egybekelnének.

Ennek lenne gyümölcse a kartell. És nem sokára az első munkanélküli felkötné magát.

A világ megismétli önmagát!

(De azért folytatom.)

— A ROMÁN GYÁRIPARI TERMELÉS ÉRTÉKE. Bukarestből jelentik: A román gyáripari termelés értékét 1932-ben 54 milliárd lejre becsülik, ami majdnem annyi, mint a román mezőgazdasági termelés értéke. Az iparban foglalkoztatott munkások száma 540 ezer.

— ÖNGYILKOS SZÖVETKEZETI ÜZLET-VEZETŐ. Dészről jelentik: Megdöbbentő öngyilkosság történt a Déstől néhány kilométerre fekvő Désakna községben. Sifer Adolf, az ottani szövetkezet üzletvezetője, a szövetkezet helyiségében mindkét karján felvágta az ereit. Az üzletvezető reggel nyolckor bement a helyiségbe, majd néhány perc múlva magarázta az ajtót. Szomszédai azt hitték, hogy bement Désre a vásárra, miután azonban még délután is zárva volt a szövetkezet ajtaja, rosszat sejtettek. Jelentették az esetet a csendőrségnek, amely behatolt a helyiségbe. Sifer, aki eszméletlen állapotban, vértöcsében hevert a földön, kórházba szállították. Tettének oka ismeretlen.

— LETARTÓZTATTÁK A GYIMESFELSŐLOKI ÁLLOMÁS FOSZTOGATÓJÁT. Tudósítónk jelenti Csíkszeredából: A gyimesfelsőlóki állomás főnöke észrevette, hogy az állomás közelében felhalmozott vasuti anyagot rendszeresen lopkodják. Értetítette a csendőrséget, amely be is vezette a nyomozást, de eredménytelenül. Most aztán az állomásfőnök értesült, hogy Galaci György nevű csángó gazda vasuti anyagokat rejteget magánál. Ügyészségi engedéllyel házkutatást tartottak a csendőrök a gazdánál, ahol valóban reagent vasuti anyagot találtak. Galaci a vallás során beismerte a lopást, mire letartóztatták és átadták a csíkszeredai ügyészségnek.

— A ROMÁN ÁLLAMI ARANYBÁNYÁK TERMELÉSE. Bukarestből jelentik: A román állami aranybányák termelése az üzemek modernizálása következtében, melyeket utjabban még fokoztak, a kétszeresére emelkedett, vagyis eléri az évi 6000 kg.-ot, mintegy 670 millió lej értékben.

ABLAK

Csikágóban valaki százezer dollár kártérítésért perel egy vendéglőst, mert egy eleven homár megeszte az orrát. A távirat szövegéből nem derül ki, mi történt az áldozat orrával, de a kártérítési igény nagyságából arra lehet következtetni, hogy a neveletlen és jegyzelmellen homár lecsipett belőle egy darabot. Százezer dollár még így is sok pénz és valószínű, hogy a homár a legnemesebb ivű görög, vagy római arcélből vacsorázott, egy szenátorhoz, vagy bölcslőhöz mellő sasorral lakott jól. Ezzel kapcsolatban az angol távirati ügynökség felsorolja az emberi tagok értékelésének érdekesebb eseteit. Mistinguett, a francia repülőszállító kétszázezer fontra biztosította a lábát, Paderemsky a kezét százezer fontra, Lil Dagover a hátát huszezer fontra, Mac-Namura, ismert műszaki ember az agyvelőjét tízezer fontra, Pearl White az arcgödörckéjét tizenháromezer fontra biztosította. Rémes, ha az ember elgondolja, hogy 30 millió munkanélküli van, akinek a betető falatja sincs biztosítva.

A francia szocialista párt vezére, Leon Blum (jobb oldalt) a sorsdöntő kongresszuson, amelyen kis szávazatlóbsággal az ő frakciója győzött.

— AZ ÉRTÉKES MINTAKOLLEKCIÓ. Két berlini kereskedő gyakori párisi és svájci utazásaival felette felhívták a vámhatóságok gyanakvását. Mikor a vám hivatalnokok először vizsgálták meg mintakollekcióikat, nem találtak semmi feltűnőt. Legközelebb az egyik hivatalnok tulságosan vastagnak találta a mintakollekciót és a felragasztott minták helyén, melyeket letéptek, nagy meglepetésre bankjegyek voltak tömegesen elrejtve. 28.000 svájci, 10.000 francia frank és 530 dollár.

— BIHARMEGYEI HIREK. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad városi tanács legutóbbi ülésén a huszmillió kölcsön felosztása körül ismét összevesztettek. Soós alpolgármesternek olyan heves vitája támadt Egry polgármesterrel, hogy Egry türelmét veszítve, kirohant a tereméből. Az összeveszést megelőzőleg megállapodtak abban, hogy 3 millió lejjel a város kisiparos hitelezőit fizetik ki, kétféle 400 ezer lejt a városi nyugdíjasok és tisztviselők hátulakának a kiegyenlítésére fordítanak, kétféle lejjel pedig négy elemi iskolát építenek. Soós ekkor azt kérte, hogy a városi vasutnak adjanak kölcsön másfélmillió lejt s abból egy vasut felé vezető vágányzónát építsenek. — A város nem azért vette fel a kölcsönt, — válaszolta Egry, — hogy másoknak is adjon belőle! A visszautasítást heves vita követte, amelynek során aztán Egry dühösen kirohant a tereméből s nem is tért vissza. — Mona Amália amerikai asszony, aki rokonai látogatására nemrég tért haza Nagyváradra, feljelentést tett Heller Kálmán magántisztviselő ellen, aki nagyobb összeg pénzét csalt ki tőle azzal, hogy utlevélre vizumot szerez. A magántisztviselő a pénzzel megszökött. Körözik. — Blaga Florea 36 éves asszony a hódo-si malom mellett a patakba fulladt. Az asszony a víz partján epileptikus rohamot kapott s úgy fordult a patakba. — A Belényes felől érkező vonat Kardó állomás közelében kisiklott. Az első percekben nagyobb szerencsétlenségről tettek jelentést, később azonban kiderült, hogy csak egy vagon siklott ki s emberéletben nem esett kár.

— A rendőrség harminc éve nyomoz egy eltűnt asszony után. Blassi Konstantino newyorki konyhafőnök 30 évvel ezelőtt egy utcai tolongásban elvesztette

maga mellől a feleségét és azóta nem is látta viszont. A napokban Blassi a rendőrséghez fordult, nem kaptak-e valami hírt mégis 30 év alatt eltűnt hitveséről. A rendőrség 1903-ban heteken át kutatott az asszony után, aki egy szót se tudott angolul. Akkoriban majdnem minden nap tartózkodott Blassi a rendőrségnél. Egyszerre aztán elmaradt. A rendőrség most újra fölveszi a nyomozást az asszony után.

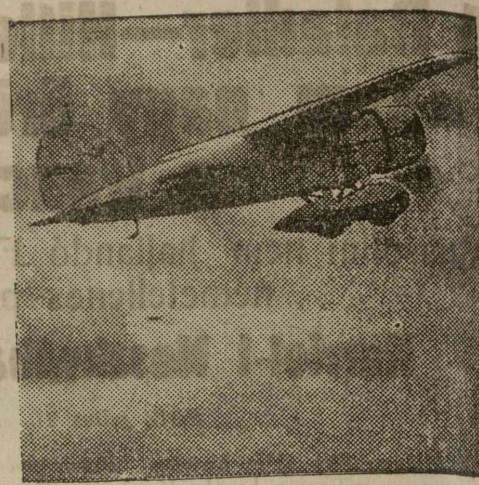
— ARADI HIREK. Tudósítónk jelenti: Az aradi rendőrség a szerdáról csütörtökre virradó éjszaka az egyik ismert találkahelyen rajtaütésszerű házkutatást tartott, amelynek során a lakás egyik tulajdonosnőjét letartóztatták. A letartóztatott nőt érdekes címen indítanak eljárás. — Érdekes alakuló közgyűlés lesz július 23-án, vasárnap Aradon. A szövetkezeti központ, miután az állammal megállapodást kötött, hogy a hadsereg gabona- és terményszükségletét általuk bonyolítják le, az ország minden megyéjében szindikátust állít. Az első ilyen alakuló közgyűlés Aradon lesz.

— Az orosz koronagyémántok most Indiában vannak. Jan Sahid, a radanagári maharadza Londonban meghalt és hagyatékára, amelyben Angliában van, adót vetettek ki. Életében pedig a maharadza nem adózott Indiában lévő vagyonának, amely mérhetetlen becsértékű, részei az orosz koronagyémántok is, amelyeket a maharadza néhány évvel ezelőtt vett meg a szovjettől, amikor ennek pénzre volt szüksége.

— FALUN IS DIVAT A BETÖRÉS. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Kövér Julianna Telek községbeli asszony alkulecsal behatolt Szabó József ottani gazda lakásába, ahonnan 10 kg. szalonnát és 5 kg. cukrot vitt magával. A tolvaj asszonyt letartóztatta a csendőrség. — Az elmúlt napokban Telek község valamennyi módosabb gazdájánál betörők jártak, akik több ezer lej értékű löszerszármot zsákmányoltak. A károsultak közül a legérzékenyebb kárt Ilea Grigore, Szepes Gyula és Szitai Mátyás szenvedték, akikről a tettesek több mint 5000 lej értékű holmit vittek magukkal. A csendőrség nyomozást indított, hogy a vakmerő tetteseket kézrekerítse.

— MIT ISZNAK A VILÁGGAZDASÁGI KONFERENCIÁN? A Londonban tárgyaló világgazdasági konferencia tagjai számára egy „nemzetek bárja” áll rendelkezésre. Mindenki nemzeti italát ihatja. Egy lap szerint a kínaiak Kiaocsuji bort, a svédek puncsot, a lengyelek törkölyt, a törökök rokit, a románok drasancit, a japánok sakét, az egyiptomiak és perzsák arakot, a németek müncheni Hofbraut, az osztrákok pedig sligovicát ihatnak. Magyarországról nem emlíkezik meg az ujság.

— GYERMEKTRAGÉDIÁK. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Megrázó gyermektragédia történt Telek községben. Fazakas Sándor gazdálkodó gyermekei, a 7 éves Sándor és a 10 éves Katalin, a közelfekvő Feketeügy-folyóba mentek fürdeni. A vígyázatlan gyermekeket, akik a mélyebb vízbe merészkedtek, elsodorta az ár s mindketten a hullámok közt lelték halálukat. Holttestüket csak hosszas keresés után sikerült megtalálni. A gyermekek halálosvégi fürdése az egész faluban nagy részvétet keltett.

Willy Post, aki földkörüli repülése során a legjobb uton van ahhoz, hogy az eddigi földkörüli időrekordot megdöntse.

— TANULMÁNYI KIRANDULÁS. A kolozsvári Ifjúsági Keresztény Egyesület 1933 augusztus hó 5—19-ig terjedő időben tanulmányi kirándulást rendez, melyre az érdeklődők figyelmét ezúton is felhívjuk. Utirány: Kolozsvár, Nagyvárad, Püspökladány, Debrecen, Nyíregyháza, Sárospatak, Miskolc, Lillafüred, Gödöllő, (Jamboree), Budapest, Balatonszárszó, (Tihany, Füred, stb), Budapest, Kecskemét, Szeged, Hódmezővásárhely, Békéscsaba, Nagyvárad, Kolozsvár. A részvételi díj személyenként, melyben benne van az uti költség, ellátás is, 1900 lej, azaz egyezerkilencszáz lej. Az utlevélet mindenki maga kell beszerezze, mert mindenki egyéni utlevéllel utazhat. (Férj és feleségnek és a 18 éven aluli gyermekeknek csak egy utlevél kell.) Jelentkezni lehet: 1933. július hó 28-ig levélben, vagy személyesen az „Ifju Erdély” kiadótálatalában, Cluj—Kolozsvárt. Ref. Theológia.

— MEGJELENT A KORUNK NYARI DUPLA SZÁMA. Mint minden évben eddigi fennállása óta, úgy az idén is a júliusi és augusztusi számát egyszerre jelentette meg az utódállamok legelterjedtebb és legolvasottabb társadalomtudományi és szépirodalmi lapja, a Korunk. A 120 oldal terjedelmű nagy kötetből elsősorban a következő tanulmányokat kell kiemelni: Jöcsik Lajos: A zsidóság Csehszlovákiában. Bihari Béla: A román közeposztály kialakulása. T. Kalás Iván: A jugoszláviai magyarság művelődése. Nemes Lajos: Az olasz korporációs állam. Szeremley László: A hitlerizmus nevelési eszménye. Schmidt Ferenc: Tulajdonképpen mi is az az „árja”? G. Plechanov: A művészet és a társadalmi élet. Bálint Endre: A horogkereszt hadjárata. Horner Miklós: A keleti békepaktum, stb., stb. A Kulturkrónika, Természet és technika, Világpolitikai problémák, Világ gazdasági kérdések, Szemle, stb. rovatokban hat minc kisebb cikket vesz az olvasó. A kitűnő szépirodalmi darabokon kívül számos apró jegyzet és rajz teszi nélkülözhetetlenné e lapot azok számára, akik napjaink legfontosabb kérdéseire keresnek választ. — Előfizetők hajtóknak ingyen küld mutatványszámot a Korunk kiadóhivatala: Cluj, Cal. Marechal Foch 13.

Látogassa meg Bukarestet augusztus 1. és szeptember 15. között.

Vegyen részt a Parcul Carol-ban rendezendő nagy ünnepségeken. 50 százalékos kedvezmény a román államvasutakon.

— A KALAUZ IS NAGY UR NÉHA. Csíkszeredáról jelentik: A fölöttes vasuti hatóságok figyelmébe ajánljuk az alábbi esetet: Egy csíkszeredai magánalkalmazott Gyergyószentmiklóson járt. Hazafelé tartva, Madéfalván Nica György kalauz elvette tőle a jegyet. A magánalkalmazott, azzal az indoklással, hogy neki utiköltségei elszámolásánál szükség van a jegyre, visszakérte azt. A kalauz azonban nem adta vissza a jegyet, sőt gorkombáskodni kezdett. Azt mondotta, hogy nekik szigorú utasításuk van a jegyek összeszedésére s azokat csak a miniszteriumi igazolványokkal ellátott közalkalmazottaknak adhatják vissza. Magánalkalmazottnak nem lehetnek ilyen igényei s ő majd megmutatja, hogy „rendet terem a vasuton”. A csíkszeredai állomáson a forgalmi tiszt is közbelépett s igyekezett megmagyarázni a konok kalauznak, hogy a kiváltott jegy az utas magántulajdona, amit joga van megtartani. Nica kalauz azonban „okosabb” volt a forgalmi tiszténél is, a jegyet nem adta vissza, mert ő „jobban ismeri a rendeletet”. A magántisztviselő Csíkszeredában feljelentést tett az erőszakoskodó kalauz ellen.

Aradról jelentik:

A VÁLSÁG FRONTJÁN
A HELYZET VÁLTOZATLAN

Szökik az orvos — Pékszátrák — Biztosítók, amelyek ellen nem lehet biztosítani — Nyári osirom az aradi színház koncessziójáért

Arad, július 21.

...A lakásából megszökött az eladósodott, ismert orvos. A maximálhatatlan kenyér. A nyár derekán már a téli sziniszzezonnak nevezett vergődésért tülekedő magyar sziniszzezők. A biztosított kereskedő, akinek a biztosítók három évi börtönt akartak kiutaltatni. A hordógyár esete a milliós rendellel, amely már csak akkor futott be, amikor a gyár megszűnt...

Esetek, fiugrák, képek: fények, szinifoltok a kisvárosnak egész vajdó kultúránkat karakterizáló arculatán...

A doktor urat minden társaságbeli ember ismerte — és ismeri — Aradon. A doktor ur társaságbeli lény volt, előkelőségnek számított, magas életszínvonalat tartott egész életében. Ahogy mondani szokás: ur volt, mindenkor ur volt. És amikor bekövetkezett a nagy letörés, a gazdasági zűllés pokoli állapota, akkor beteljesedett a közmondás: Az igazi „ur”, a pokolban is — ur... A doktor ur, — az összes orvostudományok tudora — a doktor ur nem tudott ugyanugy lépést tartani a visszafelé rohanó életlehetőségekkel, ugyanugy, mint ahogy lépést tartott annak idején az életszínvonal emelkedésével. A doktor ur nem adta — nem tudta és nem is akarta talán, tény azonban, hogy — nem adta fel hatalmas lakását, megtartotta és ki is elgítette a lakással járó minden egyéb életigényét. Mindez azonban pénzbe került és így történt, hogy lassan-lassan összezsugorodtak az anyagi hullámok az orvos feje felett. Százötvenezer lej házbértartozással nemrégiben telt be azután az adósságok mértéke és a háztulajdonos — valamilyen jótékonyági egyesület — kénytelen volt felhagyni az orvos lakásának berendezésével.

És ekkor következett valami, egy lépés, amellyel talán legkevésbé maga az előkelő orvos, az előkelő társaságbeli ur ember volt elkészülve: az orvos kénytelen volt éjszakánként idején megszökni saját lakásából, hogy az előkelően berendezett, hatalmas lakás helyett egy másodemeleti lakásban huzzza meg magát hitelezői elől. A lefoglalt lakásból csak a legszükségesebb holmikat vitte el...

Igy történt, a napokban történt s hogy mennyire igaz, bizonyítja, hogy még a rendőrség is foglalkozott az ügyvel. És még ma sem biztos, sőt kétséges, hogy az orvos megmentette-e ezzel az elhatározó császármetszéssel a válságtól terhes, a vált anyagi helyzetét...

Nem kevésbé jellemző és érdekes az aradi kenyérszátrák ügye. A város vezetése ismét maximálta a kenyérrárat. A pékek tiltakoztak ez ellen. A város nem tárgyalott. A pékek szátrájkával fenyegettek. Két napon keresztül zavarok mutatkoztak Arad kenyérrel való ellátása körül. Harmadik napon megnyílt a helyzet. Ismét lehet mindenütt kenyert kapni. Mindössze két lejjel drágább, mint a maximális ár.

És érdekes, a radikális megoldásnak — agylátszik mindenki örül. Örülnek a pétek, mert végeredményben tényleg az ő bőrükre ment ez az aramaximálás. Örül a város, mert eléryének híre-neve csorbítatlanul megmaradt. És végül örvendeznek a békés polgárok is, hogy nem kell a kenyérért tülekedni, nem játszódni le a háborús kenyérinségre emlékeztető tolongások: a kétnapos ellátási zavarok alatt a polgár megtanulta, hogy két lej kényelmi pótlék nem éri meg az izgalmakat.

És még ennél is érdekesebb, hogy ez az öröm csak látszólagos. Mert valójában senki sem örül. A pék jobban örülne, ha kenyérért rizikómentesen, olcsón adhatná nem kellene, hogy utolsó garasnyi nyereségének védelmében a bőrt vigye a vásárra. A polgármester — Arad valóban nagyon jóindulatu polgármestere, — örül-

ne a legjobban, ha meg lenne a lehetősége annak, hogy terveit a gyakorlatban is keresztül vigye.

Na és természetesen, természetesen örülne a polgár is. Ha végre a gazdasági csatározások egyszer, legalább egyszer nem az ő bőrére mennének...

Mint ahogyan örül, kimondhatatlanul örül Gálló János pankotai nagykereskedő, akinek öt esztendővel vagyonának pusztulása után végre sikerült bebizonyítania, hogy nem csalt, nem gyújtotta fel saját üzletét: hogy sokkal becsületeseb-

ben járt el, mint azok a biztosító társaságok, amelyek hamis tanukkal igyekeztek a börtönhöz segíteni a kereskedőt, csak azért, hogy ötmillió lejnyi esedékes biztosítási összeg kifizetésétől megszabaduljanak. Most már valamennyi bírói fórum rehabilitálta Gállót, akinek ügyvédje, dr. Hoffmann Lajos, a biztosító társaságok közel husz ügyvédje és néhány hamis tanuja ellen valóságos heroikus küzdelmet végzett. A biztosítók anyagi felelősségét is megállapították s most fizetniük kell...

...Gálló pedig, ha legközelebb biztosítja majd magát valahol, előbb majd a biztosítótársaságok vádaskodásai ellen köt egy biztosítási megállapodást...

Érdekes levelet kapott a napokban egy aradi vállalkozó, akinek nemrégiben hordógyára volt Aradon. A levelet egy amerikai nagy cég írta és néhány ezer hordó szállítására adott megbízást a kereskedőnek. A hordógyár azonban addig küzdött a válsággal, addig várta a csodát, a mely majd megsegíti, hogy — megegyezzen. Most megjött a csoda. Viszont nincs

már hozzá hordógyár, amellyel a csodát perfektuálni lehetett volna...

Viszont az aradi magyar színháznál éppen fordítva áll a helyzet. Itt még mindig nem jött meg, nem „ütött be” a várva várt csoda. Ezzel szemben az „üzlet” — ha még ennek lehet nevezni — megvan. De mennyire megvan. Éppen most, nyár derekán indult meg egy előzetes roham az aradi magyar színház bérletéért a város vezetőségénél. Messzi földről jönnek ajánlatok az aradi sziniszzezon lebonyolítására.

Ugy látszik, mégsem olyan rossz üzlet az aradi színház, mint amilyennek az elmúlt évek szomorú eseményei során megtanultuk megismerni... (Ezt azonban lehetetlenség ilyen röviden megírni. Erről még el kell mondani egy-két érdekes dolgot...)

Árnyékok, elszuhaló árnyékok a kisváros karakterisztikus arcán. Árnyékok, a melyekből a fényekre is következtetni lehet...

(b. k.)

Hivatalos szemle a marosmenti
árvízszújtotta területen

Marosvásárhely, július 21.

Pop Joan belügyi államtitkár szerdán délután Marosvásárhelyre érkezett, majd a prefektus kíséretében autóján egész Szászrégenig bejárta az árvízszújtotta területeket. A hatóságokkal a kárta vonat-

kozálag mindenütt tárgyalást tartott s megígérte, hogy segítyt eszközöl ki a súlyos károkat szenvedett lakosságnak. A belügyi államtitkár ezután a kiskapusi gázfáklyát tekintette meg, majd Szovátára utazott, ahol néhány napot időzik.

Felbomlott
a cukorkartell és megindult
a cukorgyárak versenye
Románia fejenként 5 és fél kiló cukrot fogyaszt,
Anglia 50 kilót

A kincstárnak is mérsékelni kell a cukoradót, mert különben lényegesen így sem javulhat fel a cukorfogyasztás

Bukarest, július 21.

A cukor-kartell felbomlott. A kartell tagjai a kartell megújítása érdekében hetek és hónapok óta tárgyalnak, de megállapodásra jutni nem tudtak. A kartell azon hiúsult meg, hogy a kis cukorgyárak — akárcsak annakidején a petróleum-termelésnél a kis kezdek — nem tartották be a kontingenst.

Mi mindig örülünk, ha egy-egy kartell felbomlik. Nem vagyunk és nem lehetünk a kartellek barátjai, mert a szabad verseny hívei vagyunk és azt valljuk, hogy

az árakat a kereslet és a kínálat arányának, nem pedig a kartellek politikájának kell megszabni.

Nem utolsó sorban a most felbomlott cukor-kartell az oka annak, hogy Romániában hihetetlenül alacsony a cukorfogyasztás. Románia 18 millió lakosa — most derül ki —

fejenként átlag 5 és félkiló cukrot fo-

gyaszt.

Hogy ez a cukorfogyasztás milyen kevés, azt az alábbi táblázat mutatja

Jugoszlávia fogyasztása fejenként	9 kg.
Bulgária	9 "
Ausztria	15 "
Csehszlovákia	30 "
Németország	45 "
Anglia	50 "

Egy tízedannyi cukrot fogyasztunk tehát, mint az angol állampolgár és a eze-gény Ausztria és háromszor többet, mint a gazdag Románia.

Ha azt is nézzük, hogy Bukarestnek cukorfogyasztása fejenként 15 kiló, elképzelhetjük, hogy a falusi tömegeknek mennyivel kisebb a fogyasztási-átlaga, mint az öt és fél kilós országos átlag.

Annak, hogy a romániai cukorfogyasztás ilyen kicsi, nemcsak az általános fogyasztási képtelenség az oka, hanem az eddig fennállott cukorkartell is.

Cikk, amellyel foglalkozni nem érdemes

A kartell jóvoltából eddig nem volt érdemes a kereskedőnek a cukorral foglalkozni. A cukor a kereskedőnek legfeljebb „reklám-cikkje” volt. Raktáron tartotta csak azért, hogy a fogyasztó nála cukrot is kaphasson. Még Bukarestben is nagyon gyakran előfordult, hogy a kereskedő azt a vevőjét, aki csak cukrot vásárolt nála, nem akarta kiszolgálni. Falun még lehetetlenebb volt a helyzet. A falusi kereskedőnek legalább is egy ötven kilós láda cukrot kellett megvenni, kifizetni és hazaszállítani, hogy boltjában cukor is legyen. A cukor a szállítás, bontás és elmerés következtében porlik és fogy és éppen ezért a falusi kereskedők csak a legtrikább esetben tartottak cukrot. A cukron ugyanis nem volt haszon.

A kartell különként egy lej hasznat engedélyezett.

Ezt a hasznat teljesen elvitte a porlás, az almerés differenciája, a kihitelezés kama-

ta és egyéb apró és fel nem tűnő rezsizételek.

A kartell megszűnésével most már haszonhoz jut a kereskedő, tartani fog cukrot és annak eladásával foglalkozni is érdemes. Így, egészségesebb elosztási szervezet és komoly haszonlehetőségek mellett, a cukor eljut az ország legtávolabbi falujába is és egész bizonyos, hogy a cukorfogyasztás növekedik majd.

ÉVENTE NEGYVEN MUNKANAP

E pillanatban Románia évente 8300 vagyon cukrot fogyaszt. Ezzel szemben az ország gyárainak kapacitása huszezer vagonnál is több.

Jellemző, hogy ma a hazai cukorgyárak legfeljebb évente negyven napot dolgoznak, mert nincs kinek dolgozni. Még így is eladallan készleteik vannak.

Ha csak olyan cukorfogyasztásig tudna Románia emelkedni, mint amennyi cukrot Csehszlovákia fogyaszt, máris meg-

háromszorozódnék a cukorgyári munkások foglalkoztatási ideje és ami ennél is fontosabb, a répatermelők is nagyobb jövedelemhez juthatnának.

A kartell felbomlása után a cukorfogyasztásnak még egy kívánsága van: a kincstár is redukálja igényét és étvagyt. A cukorfogyasztást a cukorgyárak versenye növeli ugyan, de hiába a cukorgyárak nagy erőfeszítése, hogy egymást feltételek és árak tekintetében legyűrjék, nagy fogyasztásra addig, amíg a kincstár a mai horribilis cukor-adót szedi, számolni nem lehet.

Ha az adó megfelelően mérsékeltebb lenne, egész bizonyos, fogyasztás tekintetében elérnénk legalább is Bulgáriát.

Nagyszabású betörés
egy marosmegyei
faluban

Marosvásárhely, július 21.

Páratlan vakmerőséggel végrehajtott falbontásos betörés történt az elmúlt éjszaka a marosmegyei Berecktelke községben. Az ismeretlen tettesek behatoltak a „Hangya” szövetkezet helyiségébe, ahol a falba erősített pénzszerkezt akarták kinyitni. Miután a zár felnyitásával nem boldogultak, feszítővasakkal az egész pénzszerkezt kiemelték a falból s magukkal vitték. A kasszában kereken száz-ezer lej volt.

A csendőrség azonnal nyomozást indított, amelynek során megállapították, hogy a betörést 3-4 egyén követte el. A betörésről a marosvásárhelyi csendőrlégió parancsnokát is értesítették, aki Berecktelkére utazott, hogy a helyszíni vizsgálatot lefolytassa.

Sport

Európa vízipóló válogatott
— Magyarország válogatott
Budapesten

Budapest, július 21.

Augusztus 15-én érdekes vízipóló mérkőzés rendeznek Budapesten.

Európa legjobb vízipóló játékosai mérkőzést rendeznek a világbajnok magyar csapattal.

Az Európa-válogatottat a következő játékosokból állította össze Dónáth Leó, magyar uszókaptány és Delahay francia megbízott: Bousek (cseh), Blitz (belga), Bulteel (francia), Gunst (német), Couvelier (francia), Schultze (német), Coppiteters (belga). A magyarok valószínűleg ugyanazt a csapatot állítják ki, amely Los Angelesben világbajnokságot nyert.

Ajax holland bajnoksapat
Temesváron

Temesvár, július 21.

A Bukarestben vendégzereplő holland futbalcsapat a jövő hét folyamán Temesváron a Ripensianak ad revansot a hollandiai jétéért.

*

EVEŐZBAJNOKSÁG

Július 30-án rendezi Temesváron az „Előre” evezősegyület az európai evezősbajnokságok romániai próbaversenyét.

Szerkesztői üzenetek

Közmunka. 1. Az uttörvényben és a közgazgatási törvényben vannak idevonatkozólag rendelkezések. 2. Tulajdonképpen a községi közmunka nem létezik. A közgazgatási törvény 436. paragrafusa szerint csak közvesztély esetén lehet közmunkára kirendelni az embereket. A község, amelyik a közmunkát bármely formában életbe akarja léptetni, tartozik szabályrendeletet alkotni és azt jóváhagyatni. Ha ez megtörtént, akkor ez a szabályrendelet irányadó. 3. A 8529-1933. számú belügyminiszteri rendelet tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a községi taxák behajthatatlanság esetére közmunkára változtathatók át. Rendes körülmények között azonban sem iparos, sem kereskedő sáncására, kavicsbordásra nem kötelezhető, mert még ott is, ahol a közmunka valamelyes okból életbe lett léptetve, egyidejűleg megszüntetett a váltás összege is, melynek lefizetése esetén a polgár a tényleges munka teljesítése alól mentesül. 4. A közmunka teljesítésének megtagadása indokolt abban az esetben, ha a közmunka törvényes alappal nem bír. 5. A sérelmes határozat megfellebbezhető. A fellebbezés felett a kolozsvári helyi felülvizsgálati bizottság dönt.

T. I. Torda. A görög szellem, amelyet oly gyermekes felületességgel mondunk napfényesnek, vidámnak, olimpuszi módon derülnék és játékosan bölcsnek, a maga mithoszaiiban a legsötétebb végzet, a kérlelhetetlen Ananké, istenek és emberek hálátlansága, büne, gyengesége körül vergődik, mint egy szentimentális Titán. Az ég és a föld leánya, Rhea-Kybele megörült kedvese után való fájdalomában: Zeus már ifjúkorában letaszítja trónjáról atyját, Kornost, az aranykor boldog, örök ifjú istenét. Zeus alatt kerül az emberiség a vaskorszakba, amelyben verejtékes munkával szerzi kenyerét, gond és buémészti lelkét, mignem el nem szolítja őt Hades, az alvilág borzalmas istene. Prometheus az emberiség jótévedője s ezért szik-

lához kötözve, saskeselyű tépi a máját ezredévek hosszú sorozatán. Apollo, a művészetek, a tavasz, az orvostudomány, a lelki örömek, az emberi ész, a napsugár, az életerő istene úgy veszíti el szeretett gyermekét. Asklépidost, hogy szemelátára sujtják agyon Zeus villámai. Mindmégannyi szimbólum és allegória, amely az emberi élet sötét tragédiáit példázza. Herakles, az összes görög hős mintaképe, isteni származású dalia, fájának jótévedője, kiűrtója az emberiség ellenségeinek jószívű, áldásos életű óriás gyermek, egy asszony esztelen féltékenységének esik áldozatul. Aki népeket felszabadított a rettegés, az igazságtalanság és a bűn rettenetes szenvedéseit közepette kénytelen lézengeni, míg Zeus, a titánokkal való élethálárcban trónra nem segítette. Theus Attika védőszelleme, a nép ideálja, tiszta, szemérmes, hűséges férfiú, szméné képe a jóbarátnak, a hazafinak, emedelmesszolgája a népnek és az isteneknek, tudós, művész, király és félisten, a görögség védőpajza és mártírja, öregségében elkergeti őt egy athéni forradalom, elmenekül Szkirosz királyához és Likomedes megöleti a hőst, mint egy rossz rabszolgát.

P. I. Arad. Ön bizonyára hallotta már azt a szállóigét, hogy a szándék annyi, mint a tett. Viszont azt is tudja bizonyára, hogy a modern büntetőjog éles különbséget tesz a szándék és a végrehajtott bűncselekedet között. Bizonyára hallott arról is, hogy a lelkiismereti szabadság elve kizárja a gondolat büntethetőségét, szemben azzal a középkori felfogással, hogy a vallási, vagy állami törvényeket még elméletileg — azaz gondolatban — sem szabad megsérteni. Mindez azonban nem tartozik ahhoz a kérdéshez, amelyről itt ebben a pillanatban nyilatkoznia. Az ön esetében arról van szó, lehet-e a gondolatban vétkezni a szerelem ellen, lehet-e hűtlenséget elkövetni gondolatban a felelős-e a szerelmes ember azokért

Pelle István a Székelyföldön

Csikszereda, július 21.

Pelle István magyar tornász-bajnok erdélyi körutja alkalmával Gyergyószentmiklósról és Csikszeredára is ellátogatott. A székely városok közönsége hatalmas lelkesedéssel ünnepelte a magyar tornász-bajnokot. A környező falvakról is nagy tömegekben tödültek be az emberek, hogy Pelle művészetében gyönyörködhesenek.

Gyergyószentmiklós festői sporttelepén több mint ezer ember sereglett egybe a Pelle-napra. Az üdvözlő beszédek után az ottani fuvószenekar ütemeire a fiú- és leánytornászok vonultak el a torna olimpikon előtt. A csikszeredai CSC és a gyergyószentmiklósi Kolping futball

csapatai eldöntetlen mérkőzést játszottak. Pelle művészi tornamutatói közzé idő alatt a hatalmas nézőtöbort a helyi tornászok szórakoztatták.

Pelle kíséreléssel egyetemben Gyergyószentmiklósról a Gyilkostóhoz utazott, majd Csikszeredára látogatott el.

A csikszeredai Kolping Legényegylet szépen előkészített keretek között fogadta Pelle-t. Dr. Móra Antal románul és Balogh János dr. ügyvéd magyarul üdvözlöttek. Ezután került sor a nagy tornaművész művészi mutatóira. Az egyes számok közötti szünetekben a csikszeredai főgimnázium nyolc növendékének igen szép talajtorna mutatói töltötték ki.

Mindkét székely város banketében bucsuzott Pelle Istvántól. A magyar tornász-bajnok Kézdivásárhelyen is bemutatkozott és onnan Brassóba utazott.

a gondolatokért, amelyekkel megcsalja párját? Nehéz kérdés. Az újabb lelektan törvényei szerint az ember nem felelős azokért a gondolatokért, amelyek ösztönösen és ellenállhatatlanul támadnak az ember lelkében, különböző külső hatások, idegéleti hullámzások, hangulatok, vérmérsékleti és kedélybeli benyomások révén. A fontos az, hogy a bennünk élő jobb, tisztább lény leküzdje ezeket a hangulatokat és szigorú kritikával elejét vegye azok elhatalmasodásának. Gondoljon az öntudat kettéhasadásának tanára, vagyis arra a küzdelemre, melyet az ember lelkében a jó és rossz ösztönök vívnak egymással. Sajnos, mindez nem vigasztalja meg azt a szerelmezt, aki gyanakszik, hogy a párja gondolatban nem hűséges hozzá. Aminthogy az igazi szerelem még gondolatban sem tud vétetni a hűség ellen. A szerelmes ember ezt a hűtlenséget legfeljebb csak magamagának bocsátja meg, — a párjának soha.

M. N. Nagypárad. Fáj a szívünk önért, aki azon panaszkodik, hogy az anyagi

gondok szétduzták a boldogságát is. Bizony, nincs az a lángoló szerelem, nincs az az önfeledt és rajongó boldogság, mely meg ne sínylené az anyagi összeomlás, a kenyérgondok, a nélkülözés és a nyomor szörnyű romboló erejét. Van a nyomornak olyan foka, amely minden szép emberi érzést feldul és szétapós. Ilyenkor a szerelem lehet pillanatnyi narkotikum, mint valami részegítő, vagy érzéstelenítő, fájdalomcsillapító, vagy kábító eszköz; tartós boldogságot a szerelem sem adhat azoknak, akik, mint vízben fuldoklók, levegő és életmentő szalmaszál után kapkodnak.

I. G. Tövis. Már Carlyle nevetett azon, hogy a goudai tehénnek erős, vastag vázszonpizsamában legelnek a páratelt levegőjű hideg és nyirkos hollandi réteken. Nevetett rajta, de igen ajánlotta az angol mezőgazdák és állattenyésztőknek, hogy kövessék a példát. Ez a téhenüzierzíheranekdota ott Hollandiában komoly és magától értetődő dolog, nálunk, a tejjel-mézzel folyó Kánaánban még nem tartunk ott, hogy szószerint való értelmében adjunk neki propagandát. Elég, ha szimbolikus értelemben vesszük, annak a belterjes racionális, tudományos fejlett gazdasági kulturának szimbólumát, amellyel Hollandia függetlenítette magát a természet és az éghajlat, a földrajzi fekvés és a talaj szarnoki adottságaitól. Jelenti azt, hogy lehetetlen tovább azt a patriarchális, naiv, sőt barbár mezőgazdálkodási módszert fenntartani, amely a falut egy májusi eső véletlenségének teszi prédájává. Jelenti azt, hogy a falu népének kulturáját sürgősen fel kell emelni arra a fokra, amelyen minden tekintetben megállja a helyét.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Szép kis családi ház eladó a Hosszu-utcában. Cím 12171. szám alatt a brassói kiadóhivatalban.

JÉGSZEKRÉNY megvételre keresetlik. Ajánlatok „Kifogástalan” alatt a kiadóban. 12188

Állást nyer

Gépészt keresek azonnaira, 50 lóerős Gratz Dieselmotorhoz. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kérek. Jacob Lutz malomtulajdonos. Com. Coslugia prin posta, Ostrov, jud. Durostor. 12159

Kerestetik kirakat rendezésben jártas, ügyes DETAILISTA, Gál Albert, Brassó, 12194

Lakás

Napos, tiszta 2 szoba, konyha kiadó. Brassó, Hosszu-utca 19. 12163

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel kiadó. Brassó, Alsófővény-utca 3. 12197

Vegyes

ALKALOM NÉMETUL TANULNI. Előkelő szász tanítócsalád 1-2 kis ISKOLASFIUT a következő tanévre KOSZTBA felvesz. Lelkiismeretes ellátás és feladatkiállítás. Ugyanott sikeres NEMET és FRANCIA NYELV TANÍTÁS. SCHUNN • M. HÁLY, TANÍTÓ, Brassó, ARVAHAZ-UTCA 23. 12106

Társas utazás

JAMBOREE

BUDAPEST-re

(GÖDÖLLO)

50%-os vasúti kedvezmény

Vizum 60 Lei

1933 július 25—Aug. 23-ig.

Championats Macabi

CERNAUTI

1933. augusztus 3—6. ig.

Egy vidám hét

a Balatonon

4500 Lei.

Vasárnapi

autókirándulások

Volkányi strand-fürdőhöz ind.

9 órákor, vissza este 6-kor.

Feketehalmi Waldbadhoz ind.

9 órákor, vissza este 6-kor.

Hildtővényi-strandhoz indulás 9

órákor, vissza este 6-kor.

Tusnádfürdőre indulás reggel

7 órákor, vissza 7-kor.

Gyilkostóhoz vasárnap reggel

4 órákor, vissza 7-kor.

Rozsnyói-strandhoz ind. 8 óra-

kor, vissza este 6-kor

EUROPA

MENETJEGYIRODA

BRASSÓ, Korona-szálló

épületében.

Csikszereda: Deutsch

Sepsiszentgyörgy: Feder

Kovács: Hadnagy

Kézdivásárhely: Kovács

Borszákon, vagy környékén két leánytestvér nyaralna. Ajánlatokat: Faragó Dezső, Szatmár. 12192

Könyvek

HASZNOS TUDNIVALÓK. Ez a sorozat csupa praktikus könyvet foglal magában. Egy-egy kötet ára 20 lej. Konyhakertészet, Gombatermesztés otthon, Kis Iermész-buvár, Aquarium-terrarium, Kis ásványhatározó. Növény megfigyelések, Növénykísérletek, Kísérletek egy cserép-növényen, Állatmegfigyelések, Házi állatsereglet, Méhészkedés, Kis ötvös, Kis vegyesz, Vidám búvárszét, Játékszerkesztés, Művirágkészítés, Különböző csipkefajták, Kosárfonás, Egy lámpás rádióvevő, Fotográfunk, Matematikai kísérletek, Bélyeggyűjtés, Magyar helyegek katalógusa, Régipénzgyűjtés, Népművészeti gyűjtés. A mikroszkópius csodás világa. Vidéki rendeléseknél kérjük a pénzt bélyegekből előre beküldeni plusz 10 lej portaköltségre. Brassói Lapok Könyvosztálya.

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstájakat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára felvázson kötésben 40 lej.

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélvégnyelv, virágvilág, stb. Ára színes borítóval 30 lej.

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Vasöntők felvételeinek?

Vékonyfalú öntött vasedények, mamalliga üstök készítésében nagy gyakorlattal bíró vasöntők, esetleg egy idősebb öntőmester is felvételnek. Ajánlatok eddigi működésük és fizetési igényük megjelölésével „perfekt” jellegre Rudolt Moszhoz Cluj intézendők.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árlégyezkeinket.

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, nemi életéről, erotikájáról

Irta: BAUER A. BERNHARD orvostanár, egészségügyi főtanácsos

Két hatalmas kötet 880 oldal!

Ezt a világhírű, nagyrértékű művet termelési áron alul tudjuk az olvasóknak biztosítani. RÖVID KIVONAT A TARTALOMBÓL: Az őskor és középkor. — A Talmud. — Az erőfőlből levő lány. — A felvilágosítás. — Az érett fiatal leány. — A vőlegény. — A fiatal feleség. — Az érett nő. — Az öregedő nő. — Az aggszűz. — Veszedelmes kor a nő és a férfi életében. — A nemi tudományról általában. — A nő nemi élete. — A nemi ösztön és nevelés. — Tánc és erotika. — Sport és erotika. — Cél szerű és szerelmi házasság. — A vadházasság és álházasság. — A szabad szerelem. — A vig özvegy. — Szabadság és házasság. — A kannibalizmus. — A prostitúció. — A bukkott leány. — A párisi nő erkölcsi romlása. — A barátnő. — A nemi betegségek. — A nő, mint győztes. — Polygamia. — Fetisizmus. — Szerlem és bűn. — Házasságtörés. — Kettős öngyilkosság. — Miért türi a nő a rabszolgaságot? — A démoni nő. — A megcsalt nő. — A féltékenységtől való védelem. — Özvegyek elégetése Indiában. — Ipszerű prostitúció, stb. stb.

880 nagy oldal a két kötet és az ára csak 400 lej az eddigi 1200 lej helyett

Az ECONÓMIA tagjai, valamint hitelképes egyének részletfizetésre is kaphatják

Brassói Lapok Könyvosztálya